

Ιόνιο Πανεπιστήμιο
Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών
Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας

Επτάνησος Πολιτεία

Περιοδικό του Εργαστηρίου Γλώσσας, Ιστορίας και
Πολιτισμού του Επτανησιακού Χώρου

Τόμος 2ος

Κέρκυρα

2024

Τα καταστατικά των συντεχνιών των καπνεργατών και των κουρέων στην Κέρκυρα στις αρχές του εικοστού αιώνα

Φωτεινή Καρλάφτη-Μουρατίδη
Δρ Ιστορίας Πανεπιστημίου Σορβόνης
Μόνιμη Διδάσκουσα Ιονίου Πανεπιστημίου
(Μέλος Ε.ΔΙ.Π., ΤΞΓΜΔ)
fkarlafti@ionio.gr

Περίληψη

Σε αυτήν τη μελέτη, παρουσιάζονται και αναλύονται δύο καταστατικά επαγγελματικών σωματείων της Κέρκυρας, κατά τις αρχές του εικοστού αιώνα, της συντεχνίας των καπνεργατών και της συντεχνίας των κουρέων αντιστοίχως. Σε αυτό το πλαίσιο, προσεγγίζονται θέματα όπως ο σκοπός της δημιουργίας της συντεχνίας, οι προϋποθέσεις εισόδου, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μελών, η ανάδειξη των αξιωματούχων της, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις αυτών, η διαδικασία λήψης αποφάσεων, οι συνελεύσεις, η οικονομική διαχείριση της συντεχνίας, η δημιουργία δομών επαγγελματικής αλληλεγγύης κ.ά.

Λέξεις-κλειδιά: Ιόνια Νησιά, Κέρκυρα, εργασία, επαγγέλματα, συντεχνίες, καταστατικά, καπνεργάτες, κουρείς, αρχές εικοστού αιώνα.

The statutes of the guilds of tobacco workers and barbers in Corfu at the beginning of the twentieth century

Foteini Karlafti-Mouratidi
PHD History (Sorbonne University)
Permanent lecturer (Ionian University)
(EDIP, DFLTI)
fkarlafti@ionio.gr

Abstract

In this study, two statutes of professional guilds of Corfu, during the early twentieth century, the guild of tobacco workers and the guild of barbers respectively, are presented and analysed. In this context, issues such as the purpose of the creation of the guild, the conditions of entry, the rights and obligations of members, the nomination of its officers, their rights and obligations, the decision-making process, the assemblies, the financial management of the guild, the creation of professional solidarity structures, etc. are approached.

Keywords: Ionian Islands, Corfu, work, professions, guilds, statutes, tobacco workers, barbers, early twentieth century.

Εισαγωγή

Κατά την προβιομηχανική περίοδο, οι συντεχνίες αποτελούσαν βασικό πυλώνα της οικονομικής ζωής των πόλεων, συμβάλλοντας στην εξασφάλιση της ποιότητας των προϊόντων και στην προστασία των συμφερόντων των επαγγελματιών¹. Τα καταστατικά των συντεχνιών αποτελούσαν έναν σημαντικό κώδικα κανόνων όσον αφορά την εισαγωγή νέων μελών, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μελών, την ανάδειξη των αξιωματούχων της συντεχνίας, την προμήθεια πρώτων υλών, τον καθορισμό των τιμών, την κατάρτιση των μαθητευόμενων, τους μηχανισμούς επίλυσης εσωτερικών διαφορών κ.ά. Παράλληλα, τα καταστατικά ενίσχυαν την αλληλεγγύη μεταξύ των μελών, παρέχοντας οικονομική και κοινωνική στήριξη κυρίως σε περιόδους κρίσεων ή δυσχερειών. Στους νεότερους χρόνους, ο ρόλος των συντεχνιών μειώθηκε, αλλά πολλά από τα αρχικά τους χαρακτηριστικά ενσωματώθηκαν στις νέες επαγγελματικές συσσωματώσεις, εφόσον αφορούσαν βασικές εκφάνσεις της δομής και της λειτουργίας αυτών.

Σε αυτήν τη μελέτη, παρουσιάζουμε και αναλύουμε δύο καταστατικά επαγγελματικών σωματείων της Κέρκυρας, των αρχών του εικοστού αιώνα, τα οποία δηλώνονται ως "συντεχνίες". Πρόκειται για το Καταστατικό της Συντεχνίας των Καπνεργατών και το Καταστατικό της Συντεχνίας των Κουρέων. Επισημαίνουμε δε ότι, κατά την ίδια χρονική περίοδο, ο όρος "συντεχνία" χρησιμοποιείται ενίοτε και σε άλλες περιοχές του ελληνικού χώρου για να δηλώσει επαγγελματικό σωματείο, ενώ, λίγα έτη αργότερα, τον Ιανουάριο του 1919², ιδρύεται η "Ένωση Συντεχνιών και Σωματείων Εργοδοτών της Ελλάδος", το πρώτο τριτοβάθμιο συνδικαλιστικό όργανο των μεσαίων τάξεων στην ελληνική ιστορία.

I. Το Καταστατικό της Συντεχνίας των Καπνεργατών της Κέρκυρας

¹ Ενδεικτικά για την Κέρκυρα: Καρλάφτη-Μουρατίδη, Φ. (2009). «Δομή και λειτουργία της συντεχνιών στη βενετοκρατούμενη Κέρκυρα του 17^{ου} αιώνα», *Πρακτικά Η' Διεθνούς Πανιονίου Συνεδρίου* (Κύθηρα, 21-25 Μαΐου 2006), τ. II Α / Κοινωνία, Κύθηρα: Εταιρεία Κυθηραϊκών Μελετών, σσ. 194-213· Karlafti-Mouratidi, F. (2017). *Les formes de travail à Corfou pendant la domination vénitienne (Οι μορφές εργασίας στην Κέρκυρα επί βενετοκρατίας)*, Βάνιας: Θεσσαλονίκη (διδακτορική διατριβή). Για άλλες περιοχές του ελληνικού χώρου, βλ. και Πανοπούλου, Α. (2012). *Συντεχνίες και θρησκευτικές αδελφότητες στη βενετοκρατούμενη Κρήτη*, Αθήνα-Βενετία: Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών της Βενετίας, Θωμάς Φλαγγίνης 7.

² Κατσούδας, Κ. & Κορόζης, Κ. (2019). *Η ΓΣΕΒΕΕ ΣΤΟΝ 20ό αιώνα*, Αθήνα: ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, σ. 29. <https://imegsevee.gr/wp-content/uploads/2019/05/GSEVEE-20th-Century.pdf>

Το επάγγελμα του σιγαροποιού στις αρχές του εικοστού αιώνα στην Ελλάδα βρισκόταν σε ακμή³, ανταποκρινόμενο στη μεγάλη ζήτηση για καπνικά προϊόντα, τα οποία αποτελούσαν βασικό εξαγωγίμο αγαθό⁴ και αναπόσπαστο μέρος της εγχώριας κατανάλωσης. Η καλλιέργεια καπνού είχε ήδη καθιερωθεί σε περιοχές όπως η Μακεδονία, η Θράκη και η Θεσσαλία, ενώ μεγάλες πόλεις όπως η Αθήνα, η Θεσσαλονίκη, η Καβάλα, η Πάτρα, ο Βόλος κ.ά. αναδείχθηκαν σε κέντρα επεξεργασίας και παραγωγής καπνού⁵ και βιομηχανίας τσιγάρων⁶, ενώ στην απογραφή του έτους 1917, αναφέρονται είκοσι οκτώ εργοστάσια σιγαρέττων⁷.

Η παραγωγή σιγαρέττων περιλάμβανε τόσο χειροκίνητες μεθόδους⁸ όσο και τη χρήση μηχανών, οι οποίες άρχισαν να εισάγονται στην Ελλάδα από χώρες όπως η Γερμανία, η Γαλλία και οι Ηνωμένες Πολιτείες. Οι συνθήκες εργασίας για τους σιγαροποιούς ήταν δύσκολες και ανθυγιεινές, ενώ υπήρχε σημαντικός κίνδυνος εμφάνισης αναπνευστικών προβλημάτων. Παράλληλα, οι χαμηλοί μισθοί συχνά προκαλούσαν δυσαρέσκεια, οδηγώντας σε απεργιακές κινητοποιήσεις. Επιπλέον, η πρόοδος στη μηχανοποίηση της παραγωγής (Κυπριώτης & Μωραΐτης, 2017, σ. 31) και ο διεθνής ανταγωνισμός άσκησαν έντονες πιέσεις στις μικρότερες επιχειρήσεις του κλάδου.

Σε αυτό το πλαίσιο, τον Ιούνιο του έτους 1901⁹, οι σιγαροποιοί της Κέρκυρας (του ενταύθα καπνοκοπηρίου) κηρύσσουν απεργία απαιτώντας αύξηση του μισθού των. Το έτος 1902, υπογράφεται η «Σύμβασις Σιγαροποιίας» μεταξύ της ελληνικής κυβέρνησης και της Τράπεζας Αθηνών, δυνάμει της οποίας η Τράπεζα Αθηνών αναλάμβανε την ίδρυση εταιρείας, με σκοπό την ενίσχυση της παραγωγής καπνού και την ανάπτυξη του εμπορίου φύλλων καπνού. Σε αντάλλαγμα,

³ Μπέτας, Θ. (2015). “Καπνοβιομηχανία Ματσάγγος εν Βόλω, 1918-1972”. *Εργασία και επιβίωση στο Βόλο* (διδακτορική διατριβή), Βόλος: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, σ. 72.

⁴ Βλ. και Κυπριώτης, Θ. & Μωραΐτης, Χ. (2017). *Η Βιομηχανική Ιστορία της Κέρκυρας. Η ιστορία του καπνού, του τσιγάρου και το καπνεργοστάσιο της Κέρκυρας*, τ. Β', σσ. 21, 27.

⁵ Αλεξίου, Θ. (1994). «Οι κοινωνικές αιτίες της καπνεργατικής διαμαρτυρίας στο μεσοπόλεμο», *Τα Ιστορικά*, 21, 339-364 (341).

⁶ Μπέτας, “Καπνοβιομηχανία Ματσάγγος εν Βόλω, 1918-1972”, ό.π., σ. 122.

⁷ Χαριτάκης, Ι. (1927). *Η ελληνική βιομηχανία (Βιομηχανία-Μεταλλεία-Εργασία)*, Εν Αθήναις: Εστία, σ. 221.

⁸ Καραμπάτσος, Χ. (2016). *Από το Αυτοκίνητο «Μηχανή της Περιπέτειας» στο «Περίφημον Μηχάνημα» της Σιγαροποιίας. Κρίσιμα Επεισόδια από την Ιστορία της Τεχνολογίας στην Ελλάδα, 1900-1920* (διδακτορική διατριβή), σ. 247.

https://www.academia.edu/40761104/Από_το_Αυτοκίνητο_Μηχανή_της_Περιπέτειας_στο_Περίφημον_Μηχάνημα_της_Σιγαροποιίας_Κρίσιμα_Επεισόδια_από_την_Ιστορία_της_Τεχνολογίας_στην_Ελλάδα

⁹ Εφημερίδα *Εμπρός*, 5 Ιουνίου 1901.

εξασφάλισε το δικαίωμα να δημιουργήσει εργοστάσια καπνοκοπής και σιγαροποιίας, με στόχο τόσο την εγχώρια αγορά όσο και τις εξαγωγές. Η υπογραφή της σύμβασης και η προοπτική ίδρυσης της εταιρείας προκάλεσαν την ανάδυση δύο αντιμαχόμενων παρατάξεων. Οι καπνοπαραγωγοί των μεγάλων καπνοπαραγωγικών περιοχών τάχθηκαν υπέρ της σύμβασης, θεωρώντας ότι αυτή θα συνέβαλε στην ενίσχυση της παραγωγής τους. Το ίδιο έτος¹⁰, η *Επιτροπή των εν Κερκύρα παραγωγών, καπνεμπόρων, καπνοπωλών και καπνεργατών* αποστέλλει υπόμνημα κατά της εν λόγω σύμβασης, στην οποία, μεταξύ άλλων, αναφέρεται ότι *ουδέν άλλο υποκρύπτεται ευσχήμως ή μονοπώλιον βιομηχανίας καπνού...υπέρ των συμφερόντων ολίγων κεφαλαιούχων*, καθώς και ότι θα προκύψει σημαντική ζημία λόγω της αφορολόγητης εισαγωγής μεγάλων ποσοτήτων καπνού από το εξωτερικό, καθώς και *εξευτελισμός του τιμήματος των καπνών*. Η εταιρεία θα αποκλείσει κάθε άλλον βιομήχανο¹¹, έμπορο ή αγοραστή καπνών και αυτό θα οδηγήσει σταδιακά ή και άμεσα στον αποκλεισμό των σιγαροποιών, καθώς και στη σημαντική μείωση των αμοιβών τους.

Βεβαίως, ήδη από το 1900, σιγαροποιοί στον ελληνικό χώρο οργανώνονται σε σωματεία (Καραμπάτσος & Αλέξης, 2020, σ. 278). Κατά την πρώτη δεκαετία του εικοστού αιώνα, στην Ελλάδα ιδρύονται περί τα εκατό πενήντα σωματεία (Λιάκος, 1993, σ. 98) εργαζομένων, χωρίς τη συμμετοχή των εργοδοτών. Στην Καβάλα, την περίοδο 1900-1901 ιδρύεται το καπνεργατικό σωματείο «η Εγκράτεια», ενώ το έτος 1908, ο Σύνδεσμος Ελλήνων Καπνεργατών «η Ομόνοια» και η Διεθνής Καπνεργατική Ένωση. Στη Θεσσαλονίκη, το 1909, από εβραίους καπνεργάτες (Μπακάλη, 2014, σ. 1) ιδρύεται η Φεντερασιόν¹², το 1911, στο Αγρίνιο, το σωματείο καπνεργατών¹³, ενώ το έτος 1919 ιδρύεται η Καπνεργατική Ομοσπονδία Ελλάδος (Μπακάλη, 2014, σ. 3).

¹⁰ Εφημερίδα *Εμπρός*, 5 Φεβρουαρίου 1902· Καραμπάτσος, *Από το Αυτοκίνητο «Μηχανή της Περιπέτειας» στο «Περίφημον Μηχάνημα» της Σιγαροποιίας*, ό.π., σ. 282.

¹¹ Στην Κέρκυρα, καπνεργοστάσιο, με μηχανές καπνοκοπής και σιγαροποιίας, κατά το πρώτο ήμισυ του εικοστού αιώνα, λειτουργεί στην πρώην οικία Blondel, ένα νεοκλασικό κτήριο γεωργιανού αποικιακού ρυθμού, στο προάστειο της Γαρίτσας. Φραγκούδη, Β. (2017). *Βιομηχανικά Δελτία Απογραφής*, επιμέλεια: Βακαλοπούλου, Μ., Δανιήλ, Μ., Λαμπρόπουλος, Χ., Φασουράκης, Η. (www.vidarchives.gr/reports/2024_01_2853).

¹² Βλ. Λιάκος, Α. (1985). *Η Σοσιαλιστική Εργατική Ομοσπονδία Θεσσαλονίκης (Φεντερασιόν) και η Σοσιαλιστική Νεολαία. Τα καταστατικά τους*, Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής.

¹³ Αγγελή, Μ. (2007). *Ο Κόσμος της Εργασίας: Γυναίκες και Άνδρες στην Παραγωγή και Επεξεργασία του Καπνού (Αγρίνιο 19^{ος}-20^{ος} αι.)* (αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή), Ιωάννινα: Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, σ. 262.

Δυνάμει του άρθρου 2 του Νόμου 281 *Περί σωματείων*, του έτους 1914¹⁴, στο καταστατικό του σωματείου αναφέρονται, μεταξύ άλλων, *οι όροι της παραδοχής, του αποκλεισμού και της προσχωρήσεως των μελών, καθώς και οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα αυτών, ο τρόπος τής παρά της συνελεύσεως εκλογής των διοικούντων προσώπων, η διάρκεια και η έκτασις της εντολής αυτών, διατάξεις και εγγυήσεις διά την τοποθέτησιν και εξασφάλισιν των κεφαλαίων του σωματείου, ο τρόπος της λογοδοτήσεως, του ελέγχου της διαχειρίσεως και της εγκρίσεως αυτής κ.ά.*¹⁵. Τα ίδια βασικά θέματα αναφέρονται και στο Καταστατικό της Συντεχνίας των Καπνεργατών της Κέρκυρας.

Στις 16 Απριλίου 1901¹⁶, η εν λόγω Συντεχνία αποστέλλει προς τη Νομαρχία Κέρκυρας¹⁷ έγγραφο μετ' εγκλείστου αντιτύπου του καταστατικού της συντεχνίας, προκειμένου ο νομάρχης να προβεί στις απαιτούμενες ενέργειες για την έκδοση του αντίστοιχου βασιλικού διατάγματος (*ίνα ευαρεστούμενος υποβάλητε αρμοδίως μεθ' υμετέρας συστάσεως*). Πράγματι, στις 14 Μαΐου του ίδιου έτους, η έγκριση του Καταστατικού δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως¹⁸, όπου αναφέρεται ότι, με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, εγκρίνεται *το Καταστατικό της Συντεχνίας των Καπνοεργατών Κέρκυρας*, της 4^{ης} Μαρτίου 1901, το οποίο αποτελείται από τριάντα οκτώ άρθρα και διατάσσεται η υποβολή λογοδοσίας του Σωματείου¹⁹ στο Υπουργείο Εσωτερικών εντός του πρώτου τριμήνου εκάστου έτους για το προηγούμενο έτος. Ωστόσο, διατηρείται το δικαίωμα ανάκλησης της εν λόγω έγκρισης, εάν δεν τηρηθεί κάποιο άρθρο του εγκεκριμένου Καταστατικού, ή εάν δεν υποβληθεί η λογοδοσία εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας.

¹⁴ ΦΕΚ 171/25 Ιουνίου 1914, τεύχ. Α'.

¹⁵ Δυνάμει του άρθρου 8 του ίδιου Νόμου, ανήλικοι άνω των δεκαέξι ετών και γυναίκες *ύπανδροι* δύνανται να είναι μέλη σωματείου, εκτός εάν δεν συναινεί ο πατέρας, ο επίτροπος ή ο κηδεμόνας του ανήλικου ή ο σύζυγος. Αλλά και στην περίπτωση αυτή, με σχετική αίτηση του ανήλικου ή της γυναίκας προς τον αρμόδιο ειρηνοδίκη, δύναται να χορηγηθεί άδεια κατόπιν ακρόασης ή πρόσκλησης των ενδιαφερομένων μερών.

¹⁶ Γενικά Αρχεία του Κράτους - Αρχεία Νομού Κέρκυρας, *Αρχείον Νομαρχίας*, Φάκελος 569, υποφάκελος 2.

¹⁷ Αριθμός πρωτοκόλλου της Νομαρχίας Κερκύρας: 2941/2 Μαΐου 1901.

¹⁸ *Εφημερίς της Κυβερνήσεως του Βασιλείου της Ελλάδος*, τεύχος Β, αριθμός φύλλου 24, Εν Αθήναις, τη 15 Μαΐου 1901, σ. 78.

¹⁹ Σημειώνεται ότι και κατά τις πρώτες δεκαετίες του εικοστού αιώνα, τα επαγγελματικά σωματεία εποπτεύονται από την επιθεώρηση εργασίας. Χαριτάκης, *Η ελληνική βιομηχανία*, ό.π., σ. 140.

Ακολουθεί έγγραφο του Υπουργού των Εσωτερικών, στις 18 Μαΐου 1901, προς το Νομάρχη Κέρκυρας, στο οποίο, κατά πρώτον, γνωστοποιείται η ανωτέρω δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και, κατά δεύτερον, ζητείται η αποστολή δύο αντιτύπων του τυπωθησομένου Καταστατικού. Πράγματι, πέντε ημέρες αργότερα, με επιστολή του Νομάρχη προς το Διοικητικό Συμβούλιο της Συντεχνίας των Καπνεργατών ζητεί τα εν λόγω αντίτυπα. Δυόμισι έτη αργότερα (17 Οκτωβρίου 1903), η συντεχνία υποβάλλει προς τη Νομαρχία Κέρκυρας αντίτυπο του καταστατικού κατόπιν τροποποιήσεων και προσθηκών άρθρων.

Σκοπός της Συντεχνίας, μέλη

Ο σκοπός ίδρυσης της Συντεχνίας είναι η αλληλοβοήθεια για την ανακούφιση των καπνεργατών στο Καπνεργοστάσιο Κέρκυρας, παρέχοντας εργασία και υποστήριξη σε όσους δεν μπορούν να εργαστούν λόγω γήρατος, ασθένειας ή οικονομικής δυσχέρειας. Σημειώνουμε δε ότι δυνάμει του άρθρου 19 του μεταγενέστερου Νόμου 281 (1914), τα επαγγελματικά σωματεία έχουν αποκλειστικό σκοπό την μελέτην, την προστασίαν και την προαγωγήν των οικονομικών ή επαγγελματικών συμφερόντων των μελών τους και σε αυτά συμμετέχουν πρόσωπα τα οποία ασκούν συνήθως το ίδιο ή συναφές βιομηχανικόν, εμπορικόν, γεωργικόν ή οποιοδήποτε άλλο επάγγελμα, ανεξαρτήτως φύλου.

Στη Συντεχνία συμμετέχουν τα τακτικά μέλη, τα επίτιμα μέλη, δωρητές και ευεργέτες. Επίτιμα μέλη²⁰ γίνονται όσοι, λόγω της κοινωνικής τους θέσης, μπορούν να συμβάλουν στην επιτυχία της Συντεχνίας. Ευεργέτες θεωρούνται όσοι έχουν δωρίσει ποσό άνω των 250 δραχμών, ενώ δωρητές θεωρούνται όσοι έχουν δωρίσει ποσό μικρότερο των 250 δραχμών ή έχουν καταβάλει βοήθημα 5 δραχμών μηνιαίως επί τουλάχιστον δύο έτη.

Τακτικά μέλη θεωρούνται οι καπνεργάτες που εκλέγονται ως τέτοιοι, είναι άνω των δεκαοκτώ ετών και υποχρεούνται να πληρώνουν εγγραφή μία δραχμή και μηνιαία εισφορά 1,60 δραχμές. Τα τακτικά μέλη γίνονται είτε με αίτηση του ενδιαφερόμενου, είτε με πρόταση άλλου μέλους. Το όνομα του υποψήφιου αναρτάται για δέκα ημέρες στην αίθουσα της Συντεχνίας για να μπορούν τα μέλη να κάνουν παρατηρήσεις στο Διοικητικό Συμβούλιο. Μετά το πέρας της

²⁰ Βλ. και Νόμο 281, ό.π., άρθρο 5.

προθεσμίας, ο Πρόεδρος καλεί τα μέλη σε μυστική ψηφοφορία, όπου απαιτείται πλειοψηφία δύο τρίτων για την αποδοχή του υποψήφιου. Τα νέα μέλη ενημερώνονται εντός τριών ημερών από την αποδοχή τους και καταβάλλουν το δικαίωμα εγγραφής στο ταμείο. Στη συνέχεια, λαμβάνουν αντίτυπο του κανονισμού της Συντεχνίας και πιστοποίηση εγγραφής και δεσμεύονται να τηρούν τις διατάξεις του κανονισμού και τις αποφάσεις της Συντεχνίας. Τα τακτικά μέλη διαγράφονται εάν καταδικαστούν για ατιμωτική πράξη ή αν καθυστερήσουν τη συνδρομή τους για τρεις μήνες, χωρίς δυνατότητα επανεγγραφής. Δικαίωμα ψήφου έχουν όλα τα τακτικά μέλη, ενώ οι ευεργέτες, οι δωρητές και τα επίτιμα μέλη έχουν δικαίωμα συμβουλευτικής ψήφου σε όλα τα ζητήματα που δεν απαιτούν μυστική ψηφοφορία.

Συνελεύσεις

Οι τακτικές συνελεύσεις της Συντεχνίας γίνονται δύο φορές το χρόνο, το καλοκαίρι την πρώτη Κυριακή του Ιουνίου και το χειμώνα την πρώτη Κυριακή του Δεκεμβρίου. Έκτακτες συνελεύσεις συγκαλούνται σε περίπτωση απόλυτης ανάγκης με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου ή με αίτημα δέκα μελών. Στις τακτικές συνελεύσεις παρουσιάζεται εξαμηνιαίος απολογισμός και έκθεση των πεπραγμένων, τα οποία εξετάζονται από τριμελή επιτροπή. Το Διοικητικό Συμβούλιο υποβάλλει την έκθεση αυτή στη Γενική Συνέλευση εντός μηνός.

Πριν από τις τακτικές συνελεύσεις, ο Πρόεδρος δημοσιεύει πρόσκληση με ανάρτηση έξω από την είσοδο του Καπνεργοστασίου, οκτώ ημέρες νωρίτερα. Για τις έκτακτες συνελεύσεις, ο Πρόεδρος αποστέλλει έγγραφη πρόσκληση σε κάθε μέλος, αναφέροντας το θέμα της συνέλευσης. *Η Συντεχνία διοικείται από τριμελές Συμβούλιο, απαρτιζόμενο από τον Πρόεδρο, τον Ταμία και τον Γραμματέα.*

Το Διοικητικό Συμβούλιο²¹ εκλέγεται από τη Συντεχνία στη θερινή της συνέλευση ανά άρτιο έτος. Τα μέλη του προτείνονται από τουλάχιστον τρία τακτικά μέλη και η εκλογή τους γίνεται με μυστική ψηφοφορία. Ο Πρόεδρος εκπροσωπεί τη Συντεχνία σε όλες τις σχέσεις και ενώπιον των αρχών, διευθύνει τις συνεδριάσεις της Συντεχνίας και του Διοικητικού Συμβουλίου, έχει την αποφασιστική ψήφο σε περίπτωση ισοψηφίας, επιβλέπει την εκτέλεση των καθηκόντων

²¹ Δυνάμει του άρθρου 3 του Νόμου 281, *οι διοικούντες σωματείον, αδιακρίτως φύλου, δέον να είνε πολίται Έλληνες, ενήλικοι ή χειράφετοι, έχοντες την ελευθέραν διαχείρισιν της περιουσίας των και εγγεγραμμένοι μεταξύ των τακτικών μελών αυτού.*

των μελών του Συμβουλίου και τηρεί τον κανονισμό και τις αποφάσεις της Συντεχνίας. Επίσης, προσυπογράφει τα εντάλματα πληρωμής και τα έγγραφα της Συντεχνίας. Ο Ταμίας εισπράττει τα έσοδα της Συντεχνίας, εκτελεί πληρωμές βάσει ενταλμάτων προσυπογεγραμμένων από τον Πρόεδρο και τηρεί τα απαραίτητα λογιστικά βιβλία. Συντάσσει εξαμηνιαίους απολογισμούς εσόδων και εξόδων, φροντίζει για την ειδοποίηση των μελών που καθυστερούν τις εισφορές και καταγράφει τα ονόματα των διαγραφομένων. Είναι προσωπικά υπεύθυνος για τα χρήματα που του εμπιστεύονται. Ο Γραμματέας τηρεί το μητρώο των μελών, τα πρακτικά των συνεδριάσεων και την αλληλογραφία της Συντεχνίας, προσυπογράφει τα έγγραφα μαζί με τον Πρόεδρο και φυλάσσει τη σφραγίδα και τα αρχεία της Συντεχνίας.

Σε περίπτωση παραίτησης μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου πριν από τη λήξη της θητείας του, ο Πρόεδρος καλεί σε έκτακτη συνέλευση για την εκλογή αντικαταστάτη. Το Διοικητικό Συμβούλιο συνεδριάζει τακτικά μία φορά την εβδομάδα και έκτακτα όταν χρειαστεί. Η ημέρα και ώρα των τακτικών συνεδριάσεων καθορίζονται από την προηγούμενη συνεδρίαση, ενώ οι έκτακτες συγκαλούνται με πρόσκληση του Προέδρου.

Επισημαίνουμε ότι η διαδικασία εκλογής του Διοικητικού Συμβουλίου, με υποψηφιότητες που απαιτούν την υποστήριξη τουλάχιστον τριών τακτικών μελών και μυστική ψηφοφορία, υποδεικνύει την ύπαρξη δημοκρατικών αρχών στη λειτουργία της Συντεχνίας. Στο πλαίσιο δε της οργανωτικής διαχείρισης της συντεχνίας, επισημαίνουμε την τήρηση πρακτικών, την έκδοση οικονομικών απολογισμών και την επίσημη επικοινωνία. Επιπλέον, οι λεπτομερείς αρμοδιότητες του Ταμία, όπως η ευθύνη για τη διαχείριση των οικονομικών²², η σύνταξη απολογισμών και η παρακολούθηση των οικονομικών εισφορών των μελών, αναδεικνύουν τη μέριμνα των συντακτών και αυτού του καταστατικού για οικονομική διαφάνεια και λογοδοσία.

Διαχείριση και αλληλοβοήθεια

Οι πόροι της Συντεχνίας προέρχονται από τις μηνιαίες εισφορές των μελών, το δικαίωμα εισιτηρίου των τακτικών μελών και κάθε άλλη εισφορά προς τη Συντεχνία. Η χρήση των προσόδων ορίζεται ως εξής: α) έως 25% για τα έξοδα συντήρησης και υπηρεσίας του

²² Κατά τις πρώτες δεκαετίες του εικοστού αιώνα, η διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων του σωματείου ελέγχεται από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας. Χαριτάκης, *Η ελληνική βιομηχανία*, ό.π., σ. 140.

καταστήματος, και β) τουλάχιστον 75% για το κεφάλαιο αλληλοβοήθειας. Τα έσοδα για το κεφάλαιο αλληλοβοήθειας²³, όταν υπερβούν το ποσό των 500 δραχμών, θα τοκίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο με τον πλέον συμφέροντα τρόπο, με προτίμηση στα εθνικά γραμμάτια.

Οι τόκοι του κεφαλαίου αλληλοβοήθειας προορίζονται για την περίθαλψη ασθενούντων ή δυστυχούντων καπνεργατών μελών της Συντεχνίας. Δικαίωμα περίθαλψης με έξοδα της Συντεχνίας έχουν μόνον τα τακτικά μέλη, μετά την παρέλευση έξι μηνών από την εγγραφή τους, εφόσον έχουν καταβάλει τη μηνιαία συνδρομή τους και εφόσον το επιτρέπουν τα έσοδα της Συντεχνίας.

Η Συντεχνία παρέχει στα δικαιούμενα περίθαλψης τακτικά μέλη φάρμακα και οικονομική υποστήριξη όσο διαρκεί η ασθένεια ή η ανικανότητά τους για εργασία. Τα μέλη, με συμπληρωμένη την εξαμηνία από την εγγραφή τους, θα λαμβάνουν φάρμακα και δύο δραχμές/ημέρα επί τρεις μήνες και εάν υπάρξει ανάγκη πέραν των τριών μηνών έως και έξι μήνες, θα λαμβάνουν φάρμακα και μία δραχμή/ημέρα. Τα μέλη που έχουν συμπληρώσει δύο έτη από την εγγραφή τους δικαιούνται δύο δραχμές/ημέρα και φάρμακα για διάστημα έως έξι μηνών, ενώ η περαιτέρω υποστήριξη καθορίζεται από τη Συντεχνία σε Γενική Συνέλευση, η οποία συγκαλείται από τον Πρόεδρο. Όσοι ασθενούν από συφιλιδικά, αλκοολικά νοσήματα ή από συνέπειες μέθης αποκλείονται από το ευεργέτημα περίθαλψης με έξοδα του καταστήματος. Σε περίπτωση θανάτου μέλους, η Συντεχνία πενθεί επί είκοσι τέσσερις ώρες και μεριμνά για εκπροσώπηση στην κηδεία. Αν ο θανών είναι τακτικό μέλος και η οικογένειά του δεν έχει τα μέσα για την κάλυψη των εξόδων κηδείας, η Συντεχνία συνεισφέρει με τουλάχιστον εξήντα δραχμές, προερχόμενες εκ των τόκων του κεφαλαίου αλληλοβοήθειας.

Αξίζει να τονισθεί ότι η ίδρυση ταμείων περιθάλψεως εντάσσεται στο πλαίσιο της αλληλεγγύης μεταξύ των μελών επαγγελματικών σωματείων και στις αρχές του εικοστού αιώνα, πριν την καθιέρωση κρατικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης. Ο στόχος ήταν η οικονομική υποστήριξη μελών σε περιόδους ασθένειας ή ανάγκης, ενισχύοντας το αίσθημα κοινότητας και

²³ Δυνάμει του άρθρου 21 του Νόμου 281, τα αλληλοβοηθητικά ταμεία περιθάλψεων ή συντάξεων, τα οποία δημιουργούνται από τα αναγνωρισμένα επαγγελματικά σωματεία, έχουν χωριστή διαχείριση και αποτελούν ξεχωριστά νομικά πρόσωπα. Ωστόσο, εφόσον προβλέπεται από το καταστατικό, η διοίκηση αυτών των ταμείων ανατίθεται στα πρόσωπα που διοικούν το σωματείο.

αλληλοβοήθειας. Επιπλέον, η παροχή ημερήσιας βοήθειας δύο δραχμών για ασθενή μέλη, υπό την προϋπόθεση προσκόμισης ιατρικού πιστοποιητικού, αποτελεί μια πρόωπη μορφή ασφαλιστικής κάλυψης υγείας. Η δυνατότητα παράτασης της βοήθειας πέραν του ενός μήνα, κατόπιν απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου, αποκαλύπτει ένα σύστημα που προσαρμόζεται ανάλογα με τη διαθεσιμότητα πόρων. Η ρητή απαγόρευση παροχής βοήθειας σε άτομα με αφροδίσια νοσήματα ή ασθένειες που σχετίζονται με μέθη ή ανήθικη συμπεριφορά αντικατοπτρίζει τις κυρίαρχες ηθικές και κοινωνικές αντιλήψεις της εποχής. Τέτοιου είδους αποκλεισμοί βασίζονταν στην πεποίθηση ότι η κοινωνική αλληλεγγύη πρέπει να απευθύνεται στους «άξιους» και όχι σε εκείνους που θεωρούνταν υπεύθυνοι για την κατάστασή τους. Αυτή η στάση αποκαλύπτει μια ηθικολογική προσέγγιση στην υγεία και την κοινωνική φροντίδα, όπου οι ασθένειες και οι συμπεριφορές συχνά συνδέονταν με την προσωπική ηθική.

Γενικές διατάξεις

Η Συντεχνία διαθέτει σφραγίδα με σύμπλεγμα φύλλων καπνού και τις λέξεις «Συντεχνία Καπνεργατών Κερκύρας» περιμετρικά και εορτάζει ετησίως την επέτειο ίδρυσής της κατά την εορτή των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης, με τρόπο που καθορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο. Η Συντεχνία δεν αναμειγνύεται σε πολιτικά θέματα και απαγορεύει κάθε θρησκευτική και πολιτική συζήτηση στο κατάστημά της. Κατά την περίοδο εκλογών, ο χώρος της Συντεχνίας παραμένει κλειστός για οκτώ ημέρες πριν και οκτώ ημέρες μετά τις εκλογές.

Πρόταση για τη διάλυση της Συντεχνίας λαμβάνεται υπόψη μόνον εάν είναι γραπτή, αιτιολογημένη και υπογεγραμμένη τουλάχιστον από το ήμισυ των τακτικών μελών. Η πρόταση απορρίπτεται εάν τουλάχιστον δεκαπέντε μέλη ψηφίσουν κατά αυτής. Σε περίπτωση δε διάλυσης της Συντεχνίας, όλα τα περιουσιακά της στοιχεία μεταβιβάζονται στο ταμείο του Εθνικού Στόλου²⁴. Οτιδήποτε δεν προβλέπεται από τον κανονισμό ρυθμίζεται προσωρινά από το Διοικητικό Συμβούλιο και υποβάλλεται για έγκριση στην πρώτη συνεδρίαση της Συντεχνίας.

Σημειώνουμε ότι η απαγόρευση πολιτικών και θρησκευτικών συζητήσεων στον χώρο της Συντεχνίας αντικατοπτρίζει μια συνήθη πρακτική πολλών επαγγελματικών ενώσεων, και κατά

²⁴ Το έτος 1900, με το Νόμο ΒΨΟΔ, ιδρύεται το "Ταμείο του Εθνικού Στόλου", ως συνέχεια της συσταθείσας, το 1866, "Εταιρείας για Σχηματισμό Εθνικού Στόλου". <https://hellenicnavy.gr/anexartites-ypiresies-pn/tameio-ethnikoy-stoloy-tes/istoriko/>

το δέκατο ένατο και στις αρχές του εικοστού αιώνα, στο πλαίσιο της διατήρησης της ενότητας μεταξύ των μελών με διαφορετικές πολιτικές ή θρησκευτικές πεποιθήσεις. Όσον αφορά τη διαδικασία διάλυσης της Συντεχνίας, η πρόβλεψη για γραπτή, αιτιολογημένη και υπογεγραμμένη πρόταση τουλάχιστον από το ήμισυ των τακτικών μελών αναδεικνύει το δημοκρατικό και ταυτοχρόνως αυστηρό τρόπο λήψης σημαντικών αποφάσεων. Η μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων της Συντεχνίας στον Εθνικό Στόλο, μετά τη διάλυσή της, υποδηλώνει την ενσωμάτωση της έννοιας της εθνικής προσφοράς στη θεσμικό πλαίσιο της Συντεχνίας. Τέλος, η δυνατότητα του Διοικητικού Συμβουλίου να ρυθμίζει προσωρινά θέματα που δεν καλύπτονται από τον κανονισμό, με την υποχρέωση αυτά να υποβληθούν προς έγκριση στην επόμενη συνεδρίαση, διασφαλίζει την εύρυθμη λειτουργία της Συντεχνίας και τον δημοκρατικό έλεγχο από τα μέλη της.

Σημείωμα αιτημάτων

Στον ίδιο φάκελο υπάρχει έγγραφο (Σημείωμα) της 25^{ης} Ιανουαρίου 1904, το οποίο αφορά αιτήματα των σιγαροποιών και τα αντίστοιχα επιχειρήματα των καπνοπωλών. Ειδικότερα, τα αιτήματα των σιγαροποιών είναι τα ακόλουθα. Καταρχάς, αύξηση της τιμής των σιγάρων ανά 40 λεπτά/χιλιάδα, λαμβανομένων υπόψη των εξόδων για κατασκευή σωλήνων, ψαλιδιστικά, κόλλα κ.ά., συνολικώς δηλαδή 40-65 λεπτά, οπότε το καθαρό κέρδος για κάθε εργάτη είναι 1,85 έως 2 δραχμές/χιλιάδα.

Εφόσον υπάρξει συμβιβασμός μεταξύ σιγαροποιών και καπνοπωλών, οι πρώτοι ζητούν να μη διωχθεί κανείς εξ αυτών από τους προϊσταμένους επειδή, *εάν εκδιωχθούν τινές των σιγαροποιών, θα έλθουν εις το σημείον να λιμοκτονήσουν*. Και αυτό για δύο βασικούς λόγους: δεν γνωρίζουν κάποιο άλλο επάγγελμα αφού οι περισσότεροι εξ αυτών *μετέρχονται το επάγγελμα του σιγαροποιού από μικρή ηλικία και, κατά δεύτερον, δεν θα καταστεί δυνατόν να βρουν εργασία εις έτερον Προϊστάμενον*, εφόσον *άπαξ εξεδιώχθησαν υπό των Προϊσταμένων των και θα θεωρηθούν πρωταίτιοι του κινήματος*.

Οι καπνοπώλες απαντούν ότι οι εργάτες δεν πρέπει να προβάλουν τέτοιες αξιώσεις επειδή ήδη κέρδιζαν πέντε έως έξι και επτά δραχμές καθημερινώς²⁵, όπως φαίνεται στα βιβλία πληρωμών. Ωστόσο, το επιχείρημα αυτό καταρρίπτεται, σύμφωνα πάντοτε με τους συντάκτες του *Σημειώματος*, εάν εξεταστούν τα βιβλία της Διεύθυνσης του Καπνοκοπτηρίου σχετικά με την ημερήσια εισαγωγή καπνού προς κοπή. Ειδικότερα, σημειώνεται ότι ο εισαγόμενος καπνός ανά ημέρα χρησιμοποιείται για τα συσκευασμένα σε πακέτα²⁶ τσιγάρα, καθώς και για την παραγωγή ασυσκευάστων τσιγάρων και ακολουθούν οι εξής υπολογισμοί: η ποσότητα του καπνού προς παραγωγή τσιγάρων πολλαπλασιαζόμενη επί δύο δραχμές/οκά, καθώς και ότι οι υπάρχουν 140 σιγαροποιοί, προκύπτει ότι έκαστος εξ αυτών λαμβάνει ημερησίως 1,60 έως 1,70 δραχμές²⁷ και, αφαιρουμένων και των παρεισφρουσών εορτών ως και των ημερών της αργίας, ένεκεν ελλείψεως εργασίας, μηνιαίως 35 έως 40 δραχμές. Σημειώνεται δε ότι υπάρχουν κάποιοι οι οποίοι κέρδιζαν πέντε ως έξι δραχμές ημερησίως, αλλά ότι, κατά πρώτον, αυτοί είναι *ολίγιστοι*, συνολικώς δεκαπέντε έως είκοσι άτομα και ότι, κατά δεύτερον, ληφθέντος υπόψη του παραπάνω υπολογισμού, εφόσον πράγματι έκαστος εξ αυτών κερδίζει έξι δραχμές, αυτά τα χρήματα αφαιρούνται από τους υπόλοιπους. *Ιδού λοιπόν ότι υπάρχουν 120 εν όλω άτομα, μεταξύ των οποίων οι πλείστοι οικογενειάρχαι*, οι οποίοι λαμβάνουν 30 έως 35 δραχμές μηνιαίως, ήτοι χρηματικό ποσό ελάχιστα ικανοποιητικό για την κάλυψη των καθημερινών τους αναγκών.

Όσον αφορά το επιχείρημα ότι είναι υπερβολικές οι αξιώσεις των σιγαροποιών να μην εκδιωχθούν μερικοί εξ αυτών από την εργασία τους, αυτό *ανατρέπεται άρδην* επειδή ο μόνος λόγος, για τον οποίο οι σιγαροποιοί επιμένουν είναι ο ανωτέρω αναφερθείς, δηλαδή *ο φόβος μήπως εκλείψει εξ αυτών η εργασία*. Και διατυπώνεται η παράκληση, σε περίπτωση συμβιβασμού,

²⁵ Σε άλλες περιοχές του ελληνικού χώρου, οι καπνεργάτες ελάμβαναν σχετικώς καλές αμοιβές. Αλεξίου, «Οι κοινωνικές αιτίες της καπνεργατικής διαμαρτυρίας στο μεσοπόλεμο», ό.π., σ. 346· Ρηγίνος, Μ. (1987). *Παραγωγικές δομές και εργατικά ημερομίσθια στην Ελλάδα, 1909-1936. Βιομηχανία-Βιοτεχνία*, Αθήνα: Ίδρυμα Έρευνας και Παιδείας της Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος, σ. 184.

²⁶ Για τα πακέτα των τσιγάρων, βλ. και Κυπριώτης & Μωραΐτης, *Η Βιομηχανική Ιστορία της Κέρκυρας*, ό.π., σ. 36.

²⁷ Για την ημερήσια παραγωγή τσιγάρων, βλ. και Καραμπάτσος, Χ. & Αλέξης, Ν. (2020). «Οι απαρχές της εκμηχάνισης στην ελληνική σιγαροποιία: εργατικός έλεγχος, εργοδοτικές πρωτοβουλίες και κρατική παρέμβαση στους χώρους εργασίας κατά τις πρώτες δεκαετίες του 20^{ού} αιώνα», *Πρακτικά 1^{ου} Επιστημονικού Συνεδρίου: Ο καπνός στην ιστορία: οικονομικές, κοινωνικές και πολιτισμικές προσεγγίσεις* (Καβάλα, 7-9 Δεκεμβρίου 2018), επιστημονική επιμέλεια: Παληκίδης, Α., Καβάλα: Ινστιτούτο Κοινωνικών Κινήματων & Ιστορίας Καπνού, σσ. 271-286 (279). <https://moral-economy.ims.forth.gr/wp-content/uploads/Καραμπάτσος-Αλέξης-απαρχές-εκμηχάνισης-ελλην-σιγαροποιίας.pdf>

να εκδιωχθούν οι νέοι εργάτες και καπνοκόπτες, οι οποίοι προσλήφθησαν κατά τη διάρκεια της απεργίας (διότι, εν εναντία περιπτώσει, δεν θα δυνηθώμεν ν'αναλάβωμεν την εργασίαν μας δια πλείστους όσους λόγους).

II. Το Καταστατικό της Συντεχνίας των Κουρέων

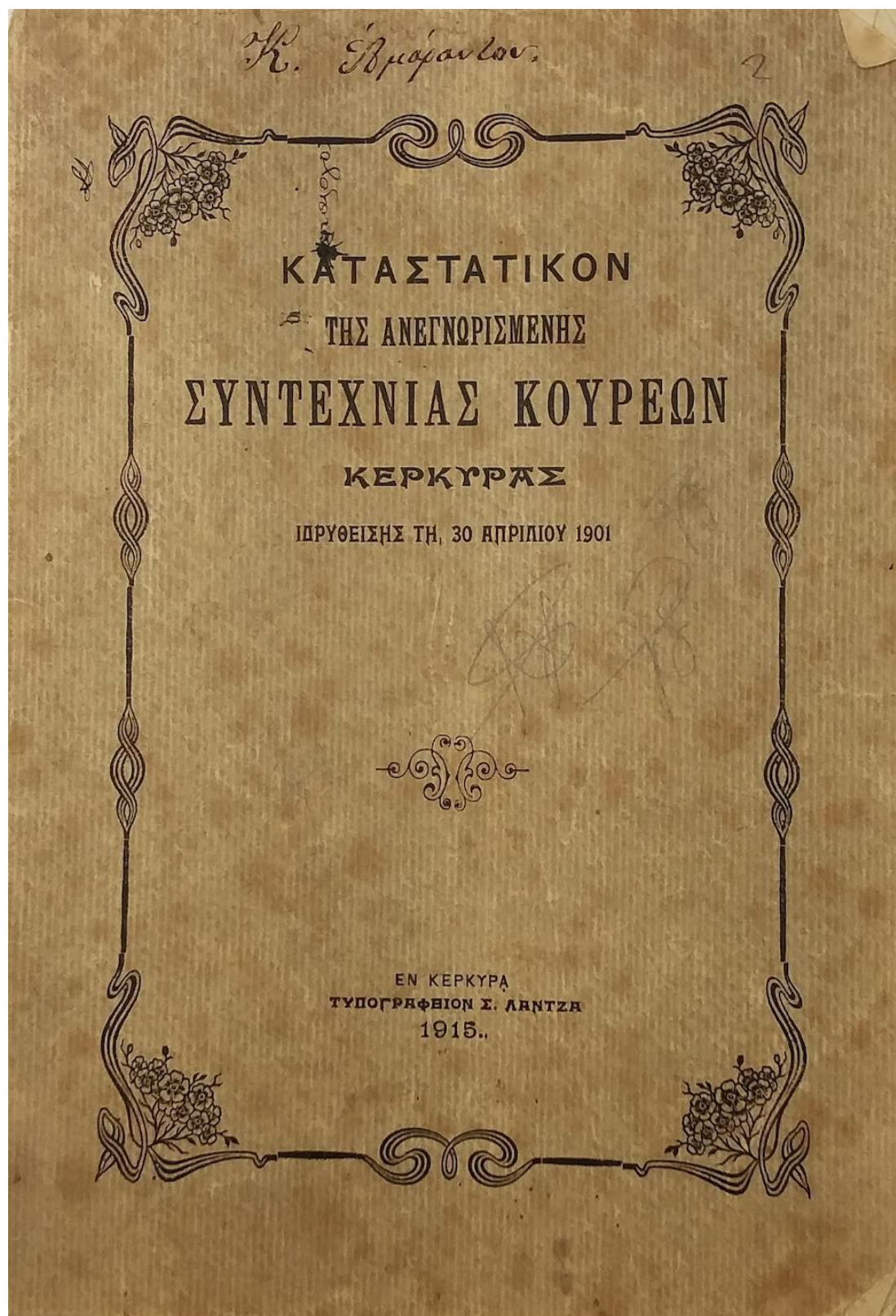
Όσον αφορά τη δεύτερη συντεχνία, επισημαίνουμε ότι ήδη από το δεύτερο ήμισυ του δέκατου ένατου αιώνα, πανελλαδικώς, ιδρύονται δύο Συντεχνίες Κουρέων: στην Πάτρα, το 1868 και στην Αθήνα, το 1873²⁸, ενώ στην Κέρκυρα, στις απαρχές του εικοστού αιώνα και ειδικότερα στις 30 Απριλίου 1901, όπως μας πληροφορεί μεταγενέστερο αντίτυπο (του έτους 1915) του Καταστατικού της *ανεγνωρισμένης* Συντεχνίας Κουρέων Κερκύρας, από το τυπογραφείο Σ. Λάντζα²⁹.

Στο πρώτο φύλλο του Καταστατικού καταχωρείται απόσπασμα αποφάσεως του Δικαστηρίου των Πρωτοδικών Κέρκυρας, το οποίο αναγνωρίζει τη Συντεχνία Κουρέων Κέρκυρας ως Σωματείο και διατάσσει την ανάρτηση στο ακροατήριο του Δικαστηρίου επί δέκα ημέρες του καταστατικού του εν λόγω Σωματείου, καθώς και την καταχώρισή του στο ειδικό βιβλίο αναγνωρισμένων σωματείων που τηρείται στο Δικαστήριο αυτό. Σημειώνεται δε ότι δυνάμει του άρθρου 27, του Νόμου 281, το Πρωτοδικείο διατάσσει την τοιχοκόλληση του καταστατικού για δέκα ημέρες στο ακρωτήριό του και, στη συνέχεια, την καταχώρηση του καταστατικού σε ειδικό βιβλίο υπό τον τίτλο *“βιβλίον ανεγνωρισμένων σωματείων”*. Σημειωτέον ότι ως βασική προϋπόθεση είναι ο σκοπός του σωματείου να μην απαγορεύεται από τους νόμους και την ηθική³⁰. Κατόπιν τούτων, το σωματείο αποκτά νομική προσωπικότητα.

²⁸ Κατσούδας & Κορόζης. *Η ΓΣΕΒΕΕ ΣΤΟΝ 20ό αιώνα*, ό.π., σ. 18.

²⁹ Ιστορικό Αρχείο της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, Α1, Σειρά 40, Υποσειρά 44, Φάκελος 492.

³⁰ Βλ. και Χαριτάκης, *Η ελληνική βιομηχανία*, ό.π. σ. 140.

Στον ίδιο φάκελο, υπάρχει και έγγραφο της Συντεχνίας των Κουρέων, δέκα έτη περίπου αργότερα (4 Μαΐου 1924), προς τον διευθυντή της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, με το οποίο το διοικητικό συμβούλιο της συντεχνίας εξουσιοδοτεί τον πρόεδρο Σπυρίδωνα Πρίφτη και τον ταμία Βασίλειο Δαμορό να προβούν στις απαιτούμενες ενέργειες, προκειμένου η μετοχή των 2.500 δραχμών της συντεχνίας στην ίδια τράπεζα να μετατραπεί σε έντοκο κρατικό γραμμάτιο. Ακολουθεί το σχετικό έγγραφο. Επίσης, ακολουθεί έγγραφο της ίδιας ημερομηνίας, το οποίο αφορά τις αρχαιρεσίες της Συντεχνίας του ιδίου έτους.

Σύσταση και σκοπός της Συντεχνίας, μέλη

Σκοπός της Συντεχνίας είναι *η αλληλοβοήθεια, η ανακούφισης και η περίθαλψης* των τακτικών της μελών. Η Συντεχνία θα αποτελείται από τακτικά μέλη, δωρητές και επίτιμα μέλη. Δωρητές θεωρούνται όσοι συνεισφέρουν άμεσα ποσό τουλάχιστον 25 δραχμών ή δεσμεύονται να καταβάλλουν δύο δραχμές μηνιαίως. Επίτιμα μέλη θα γίνονται όσοι δύνανται να συμβάλουν στην *πρόοδον* της Συντεχνίας ή εφόσον υπήρξαν *χρήσιμοι* σε αυτήν. Για να γίνει κάποιος μέλος της Συντεχνίας, πρέπει να προταθεί εγγράφως σε τακτική συνεδρίαση του Συμβουλίου. Η πρόταση αναρτάται στην αίθουσα της Συντεχνίας έως την τακτική συνέλευση, όπου ο υποψήφιος ψηφίζεται με μυστική ψηφοφορία. Τα τακτικά μέλη καταβάλλουν εβδομαδιαίως συνδρομή 30 λεπτά και, μετά από τριετή εγγραφή, δικαιούνται περίθαλψης. Τα μέλη που καθυστερούν εισφορές για οκτώ εβδομάδες διαγράφονται, αφού ειδοποιηθούν και τους δοθεί δεκαπενθήμερη προθεσμία για συμμόρφωση. Όσοι δεν συμμορφωθούν, χάνουν τα ευεργετικά τους δικαιώματα. Απουσιάζοντα μέλη χωρίς εισφορές δεν δικαιούνται περίθαλψης, ενώ οι εισφορές των διαγραφθέντων μελών παραμένουν στη Συντεχνία. Όποιος αποβάλλεται λόγω διατάραξης της ησυχίας ή ευταξίας στις συνεδριάσεις, τιμωρείται από το Διοικητικό Συμβούλιο με στέρηση του δικαιώματος εκλογής και εκλογιμότητας για διάστημα από ένα έως πέντε έτη.

Σημειώνουμε ότι τα μέλη του σωματείου είχαν την υποχρέωση να καταβάλλουν συνδρομές, προκειμένου να δικαιούνται οικονομική στήριξη και περίθαλψη, προϋπόθεση δηλωτική πρώιμων μορφών κοινωνικής ασφάλισης. Επίσης, η διάκριση σε τακτικά μέλη, δωρητές και επίτιμα μέλη καταδεικνύει ότι και το εν λόγω επαγγελματικό σωματείο είχε ιεραρχική δομή

και βασιζόταν σε οικονομικές εισφορές, ενώ αξιοσημείωτα είναι και τα επιβαλλόμενα πειθαρχικά μέτρα ενδεικτικά της ύπαρξης ισχυρού εσωτερικού ελέγχου, στις περιπτώσεις παραβατικής συμπεριφοράς, λόγω χάριν η αυστηρότητα στη διαγραφή μελών που δεν κατέβαλαν εισφορές ή προκαλούσαν διατάραξη στις συνεδριάσεις. Διαπιστώνουμε δηλαδή ότι και αυτό το καταστατικό αποτελεί ένα παράδειγμα πρώιμης κοινωνικής οργάνωσης, που λειτουργούσε με κανόνες οικονομικής συμμετοχής και εσωτερικής πειθαρχίας.

Διοικητικό Συμβούλιο

Δυνάμει του τρίτου κεφαλαίου του καταστατικού "Περί Διοικητικού Συμβουλίου", η διοίκηση της Συντεχνίας ανατίθεται σε ενδεκαμελή Επιτροπή, αποτελούμενη από Πρόεδρο, Αντιπρόεδρο, Ταμία, Ελεγκτή, Γραμματέα και έξι Συμβούλους. Η εκλογή της πραγματοποιείται από τη Συντεχνία σε γενική συνέλευση κατά την πρώτη Δευτέρα εκάστου Ιανουαρίου, και η θητεία της είναι ετήσια. Σε περίπτωση αποδημίας, παραίτησης ή θανάτου μέλους του Συμβουλίου, το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να καλέσει τον πρώτο επιλαχόντα, μέχρι να γίνει εκλογή νέου μέλους σε γενική συνέλευση. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου εκλέγονται με μυστική ψηφοφορία με κάλπη και σφαιρίδια. Υποψήφιοι ανακηρύσσονται όσοι λάβουν τουλάχιστον δέκα ψήφους, με τους παρόντες στη συνέλευση να αναγράφουν τα προτεινόμενα ονόματα και το αντίστοιχο αξίωμα.

Ο Πρόεδρος εκπροσωπεί τη Συντεχνία, διευθύνει τις συνελεύσεις και τις συνεδριάσεις του Συμβουλίου, επιβλέπει την τήρηση του Κανονισμού και των αποφάσεων, και σε περίπτωση ισοψηφίας η ψήφος του μετράει ως διπλή. Ο Ταμίας πραγματοποιεί τις εισπράξεις μέσω των μελών του Συμβουλίου, που εκτελούν υπηρεσία εισπράκτορα εκ περιτροπής για πέντε εβδομάδες, εκτός από το Προεδρείο. Πληρώνει βάσει ενταλμάτων υπογεγραμμένων από τον Πρόεδρο και τον Ελεγκτή, τηρεί λογιστικά βιβλία, συντάσσει τριμηνιαίους ισολογισμούς και ενημερώνει το Διοικητικό Συμβούλιο για τις καθυστερήσεις των εισφορών των τακτικών μελών. Ο Ελεγκτής ελέγχει κάθε πληρωμή, επιβεβαιώνει την εγκυρότητα των απαιτήσεων και τη συμβατότητά τους με τις υποχρεώσεις της Συντεχνίας, υπογράφει και είναι προσωπικά υπεύθυνος για οποιαδήποτε ζημία προκύψει από αμέλεια στην εκτέλεση των καθηκόντων του. Ο Γραμματέας τηρεί το μητρώο μελών, τα πρακτικά των συνεδριάσεων και την αλληλογραφία της Συντεχνίας, προσυπογράφει,

από κοινού με τον Πρόεδρο, τα έγγραφα και είναι υπεύθυνος για τα αρχεία και τη σφραγίδα. Το Διοικητικό Συμβούλιο θα συνεδριάζει τακτικώς μία φορά εβδομαδιαίως, εκτάκτως δε εφόσον προκύψει ανάγκη. Το Διοικητικό Συμβούλιο, εντός ενός μήνα από την εκλογή του, υποβάλλει στη Συντεχνία προϋπολογισμό εσόδων και εξόδων, καθώς και απολογισμό του Ταμείου του προηγούμενου έτους. Τυχόν πλεόνασμα μεταφέρεται στο Ταμείο Περιθάλψεως.

Διαχείριση και αλληλοβοήθεια

Δυνάμει του τετάρτου κεφαλαίου του καταστατικού, δημιουργείται Ταμείο Περιθάλψεως, οι πόροι του οποίου θα είναι *όλα τα εισπραχθησόμενα ποσά*, καθώς και οποιαδήποτε άλλη δωρεά προς τη συντεχνία. Όταν τα έσοδα του Αλληλοβοηθητικού Ταμείου ανέλθουν στις εκατό δραχμές, κατατίθενται στην Εθνική Τράπεζα³¹ ή επενδύονται σε μετοχές, κατόπιν εγκρίσεως του αρμόδιου υπουργού, στο *ενταύθα* παράρτημα της Ιονικής ή της Εμπορικής Τράπεζας, ή σε χρηματικό ποσό στα ταμειυτήρια αυτών, χωρίς καθυστερήσεις που θα μπορούσαν να προκαλέσουν ζημιά, για την οποία θα ευθύνεται το Διοικητικό Συμβούλιο. Οι τόκοι του Ταμείου Αλληλοβοηθείας χρησιμοποιούνται για την περίθαλψη ασθενούντων τακτικών μελών, ενώ, εάν υπάρξει ανάγκη, το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να χρησιμοποιήσει και μέρος του αποθεματικού του Ταμείου Περιθάλψεως. Έκαστο τακτικό μέλος της Συντεχνίας που δικαιούται περίθαλψη και είναι κλινήρης, λαμβάνει ημερήσια βοήθεια δύο δραχμών έως ένα μήνα, με ιατρικό πιστοποιητικό ανά πενθήμερο. Μετά την παρέλευση του ενός μήνα, το Διοικητικό Συμβούλιο αποφασίζει για *την εξακολούθησιν της βοήθειας και του ποσού αυτής, αναλόγως των πόρων της Συντεχνίας*. Δεν δικαιούνται βοήθεια όσοι πάσχουν από αφροδίσια νοσήματα, ή *εκ των αποτελεσμάτων μέθης ή άλλης ανηθίκου αιτίας*.

Συνελεύσεις

Η Συντεχνία πραγματοποιεί τέσσερις τακτικές συνελεύσεις ανά έτος: τον Απρίλιο, τον Ιούλιο, τον Οκτώβριο και τον Ιανουάριο. Έκτακτες συνελεύσεις γίνονται σε απόλυτη ανάγκη, με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου ή κατόπιν σχετικού αιτήματος δεκαπέντε μελών. Στις

³¹ Δυνάμει του άρθρου 11 του Νόμου 281, η διοίκηση του σωματείου υποχρεούται να καταθέτει στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος ή, μετά από σχετική έγκριση, σε άλλη τράπεζα, τα χρήματα του ταμείου *αυτούσια ή ενδεδυμένα* σε χρεόγραφα εθνικών δανείων.

τακτικές συνελεύσεις παρουσιάζονται τριμηνιαίοι απολογισμοί και πεπραγμένα. Στη συνέλευση του Ιανουαρίου εκλέγεται τριμελής εξελεγκτική επιτροπή, η οποία ελέγχει τη διαχείριση του έτους και υποβάλλει έκθεση, την οποία το Διοικητικό Συμβούλιο διανέμει στην επόμενη συνέλευση με τον ισολογισμό του Ταμείου. Για όλες τις συνελεύσεις, τακτικές και έκτακτες, προηγείται γραπτή πρόσκληση από τον Πρόεδρο, η οποία καθορίζει το αντικείμενο, την ημέρα και την ώρα. Η πρόσκληση αποστέλλεται στα μέλη τουλάχιστον τρεις ημέρες πριν, εκτός από επείγουσες περιπτώσεις, όπου ο Πρόεδρος αιτιολογεί την άμεση σύγκληση. Η συνέλευση έχει απαρτία όταν παρευρίσκεται το ένα τέταρτο των ενεργών μελών. Αν δεν υπάρξει απαρτία στην πρώτη συνέλευση, πραγματοποιείται νέα εντός οκτώ ημερών, όπου μετά από μία ώρα, οποιοσδήποτε αριθμός παρόντων μελών θεωρείται απαρτία.

Επισημαίνουμε την αναλυτική καταγραφή των αρμοδιοτήτων των βασικών αξιωματούχων, καθώς και της λειτουργίας του Διοικητικού Συμβουλίου της Συντεχνίας, στο πλαίσιο της ιεραρχικής δομής της διοίκησης και της διασφάλισης της οικονομικής και διοικητικής διαφάνειας. Επίσης, οι τακτικές συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου και η υποχρέωση σύνταξης τριμηνιαίων ισολογισμών εντάσσονται στη μέριμνα για ορθή διαχείριση και αποφυγή καταχρήσεων. Η πρόβλεψη για απαρτία και οι διαδικασίες σύγκλησης συνελεύσεων είναι χαρακτηριστικές των καταστατικών αρχών των επαγγελματικών συσσωματώσεων και κατά την εξεταζόμενη περίοδο.

Η δημιουργία Ταμείου Περιθάλψεως εντός της εν λόγω Συντεχνίας αναδεικνύει και την κοινωνική και αλληλέγγυα λειτουργία της Συντεχνίας και εντάσσεται στην ύπαρξη συστημάτων κοινωνικής πρόνοιας επαγγελματικών σωματείων, κατά το δεύτερο ήμισυ του δεκάτου ενάτου αιώνα και τις αρχές του εικοστού. Η κρατική εποπτεία, δια της υποχρέωσης έγκρισης από τον αρμόδιο υπουργό της αποταμίευσης ή επένδυσης των εσόδων του ταμείου, εντάσσεται, επίσης, στη διαφάνεια διαχείρισης αυτών των πόρων. Επιπροσθέτως, το όριο ενός μήνα για τη χορήγηση χρηματικής βοήθειας σε ασθενούν μέλος και η απαίτηση ιατρικού πιστοποιητικού ανά πενήνήμερο αποτελεί χαρακτηριστικό της ελεγκτικής λειτουργίας της Συντεχνίας, ενώ ο αποκλεισμός ατόμων με αφροδίσια νοσήματα ή λόγω «ανήθικης» ζωής αντικατοπτρίζει τις ηθικές αντιλήψεις της εξεταζόμενης περιόδου.

Γενικές διατάξεις

Η Συντεχνία καθορίζει ως επέτειο ίδρυσής της την εορτή του Αγίου Πνεύματος. Εκείνη την ημέρα, όλα τα μέλη θα μεταβαίνουν σε τοποθεσία που επιλέγεται από τη συνέλευση, όπου θα τελείται θεία λειτουργία και θα ακολουθεί κοινό συμπόσιο χρηματοδοτούμενο από ατομικό έρανο. Η εκδήλωση θα διαρκεί έως το βράδυ και τα κουρέια θα παραμένουν κλειστά. Η Συντεχνία διαθέτει σημαία *παριστώσαν επί κυανού βάθους, πλαισιουμένον υπό αργυράς ταινίας, ψαλλίδα, και ξυράφιον, εν μέσω δε αυτών χείρας κρατουμένας αμοιβαίως* και με τις λέξεις «Συντεχνία Κουρέων Κερκύρας». Σε περίπτωση θανάτου μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου, η Συντεχνία παρίσταται στην κηδεία με τη σημαία. Κάθε κουρέας είναι υποχρεωμένος να προσφέρει δωρεάν βοήθεια σε συνάδελφο σε περίπτωση ασθένειας.

Σε περίπτωση διάλυσης της Συντεχνίας, τα κατατεθειμένα χρήματα σε τράπεζα θα διανεμηθούν σε τρία φιλανθρωπικά ιδρύματα: το Νοσοκομείο, το Πτωχοκομείο και το Ορφανοτροφείο της Κέρκυρας. Η πρόταση διάλυσης γίνεται δεκτή μόνον εάν υποβληθεί με γραπτή και αιτιολογημένη έκθεση, υπογεγραμμένη πλέον του ημίσεος των ενεργών μελών, και εφόσον εγκριθεί από τα τρία τέταρτα των ενεργών τακτικών μελών.

Το Καταστατικό θα ισχύει για τριάντα έτη από την έγκρισή του, και ανά τριετία θα εξετάζονται πιθανές τροποποιήσεις που δεν αλλάζουν τις βασικές αρχές, ύστερα από πρόταση του Διοικητικού Συμβουλίου στις τακτικές συνελεύσεις της Συντεχνίας, με πλειοψηφία των παρόντων τακτικών μελών, ενώ το άρθρο 40 παραμένει αμετάβλητο, ακόμη και μετά τη λήξη της τριακονταετούς ισχύος του κανονισμού.

Η επιλογή της εορτής του Αγίου Πνεύματος ως ημέρας εορτασμού της ίδρυσης της συντεχνίας αναδεικνύει τη θρησκευτική διάσταση ως βασικό χαρακτηριστικό των συντεχνιακών ενώσεων, το οποίο, ως γνωστόν και όπως έχουμε ήδη αναφέρει, παρατηρείται, επί αιώνες, στις επαγγελματικές συσσωματώσεις. Η διάταξη για τη διανομή των καταθέσεων της συντεχνίας, σε περίπτωση διάλυσης, σε φιλανθρωπικά ιδρύματα (νοσοκομείο, πτωχοκομείο, ορφανοτροφείο) απεικονίζει τη φιλανθρωπική και ευρύτερη κοινωνική ευθύνη και του εξεταζόμενου σωματείου. Επίσης, η απαίτηση πλειοψηφίας για σημαντικές αποφάσεις, όπως η διάλυση της συντεχνίας, διασφαλίζει τη σταθερότητα του θεσμού και εμποδίζει αυθαίρετες αποφάσεις. Τέλος, η διάρκεια

των τριάντα ετών αναδεικνύει τη βούληση μακροπρόθεσμης σταθερότητας, με δυνατότητα αναθεώρησης αναλόγως των κοινωνικών, οικονομικών, ακόμη και πολιτικών συνθηκών.

Επιλογικά

Εν κατακλείδι, και τα δύο εξετασθέντα καταστατικά αντικατοπτρίζουν τη λειτουργία των συντεχνιών ως οργανώσεων που συνδύαζαν επαγγελματικά, κοινωνικά και φιλανθρωπικά καθήκοντα. Και αυτά τα καταστατικά αυτά εντάσσονται σε ένα ευρύτερο ιστορικό πλαίσιο θεσμικής διάρθρωσης των επαγγελματικών ενώσεων, με σκοπό την ενίσχυση της διαφάνειας και της δικαιοσύνης και την εφαρμογή των αρχών της συλλογικής ευθύνης και της συμμετοχικής λήψης αποφάσεων. Η έμφαση στην αλληλεγγύη, τη θρησκευτική ταυτότητα και τη συλλογική δράση δείχνει μια αντίληψη για το επάγγελμα, όχι μόνον ως ατομική δραστηριότητα, αλλά ως μέρος ενός μεγαλύτερου κοινωνικού συνόλου. Οι διατάξεις των καταστατικών, οι οποίες αφορούν την εις βάθος χρόνου φιλανθρωπική και αλληλέγγυα λειτουργία αντανακλούν διαχρονικές αντιλήψεις κοινωνικής προσφοράς και αποκαλύπτουν ότι οι συντεχνίες, πέραν της επαγγελματικής τους υπόστασης, λειτουργούσαν και ως βασικές δομές αλληλεγγύης, όχι μόνον εντός, αλλά και εκτός αυτών.

ΤΑ ΕΓΓΡΑΦΑ³²

1. Καταστατικό Συντεχνίας Καπνεργατών

Α΄

Συνεζητήθη προτάσει του Διοικητικού Συμβουλίου. Εψηφίσθη εν τη συνελεύσει της Συντεχνίας την 4 Μαρτίου 1901.

Ο Πρόεδρος

Δ.Α. Γκίκας

Ο Γραμματέας

Νίκος Δραζίνος

Σύστασις και σκοπός της Συντεχνίας

Άρθρον 1^{ον}

Συνιστάται εν Κερκύρα Συντεχνία Καπνεργατών, υπό την επωνυμίαν "Συντεχνία Καπνεργατών Κερκύρας".

Άρθρον 2^{ον}

Σκοπός της Συντεχνίας είναι η δι' αλληλοβοηθείας ανακούφισις τών εν τω Καπνεργοστασίω Κερκύρας εργαζομένων καπνεργατών διά της ευρέσεως εργασίας και της συνδρομής εις τους καταστάντας ανικάνους διά γήρας ή δι' ασθένειαν εκ της εργασίας προελθούσαν ως και εις τους εν απορία νοσούντας.

Άρθρον 3^{ον}

Η Συντεχνία αποτελείται εκ μελών επιτίμων, τακτικών, ευεργετών, ή δωρητών.

Άρθρον 4^{ον}

Επίτιμα μέλη γίνονται οι διά της κοινωνικής αυτών θέσεως δυνάμενοι να συντελέσωσιν ες (sic)³³ την ευώδοσιν της Συντεχνίας.

Ευεργέται θεωρούνται οι δωρίσαντες ποσόν εις το σωματείον ανώτερον των 250 δραχμών.

³² Στα έγγραφα, όπου θεωρήθηκε απαραίτητο, αποκαταστάθηκε η στίξις.

³³ Και σε άλλα σημεία του Καταστατικού.

Δωρηταί θεωρούνται οι δωρήσαντες ποσόν κατώτερον των δραχμών 250, ή επί διετίαν τουλάχιστον καταβαλόντες βοήθημα εκ δραχμών (5) πέντε κατά μήνα.

Τακτικά μέλη θεωρούνται οι δι' εκλογής ως τοιούτοι αποδειχθέντες καπνεργάται, έχοντες συμπεπληρωμένον το 18 έτος της ηλικίας των, υποχρεούμενοι να καταβάλλωσι λόγω μεν εγγραφής δραχμήν (1) μίαν, λόγω δε μηνιαίας // εισφοράς δραχμάς 1,60 προκαταβαλλομένας ες εβδομαδιαίας δόσεις εκ δραχμών 0,40.

Άρθρον 5^{ον}

Τα τακτικά μέλη γίνονται είτε δι' αιτήσεως του επιθυμούντος να γίνη τοιούτον ή τη προτάσει ενός των τακτικών μελών. Το όνομα των προτεινομένων εκτίθεται εις πίνακα εν τη αιθούση της Συντεχνίας επί δέκα ημέρας, όπως λάβωσι γνώσιν οι προσερχόμενοι και υποβάλλωσι τω Διοικητικώ Συμβουλίω τας παρατηρήσεις αυτών, αν έχωσιν τοιαύτας, παρερχομένης της δεκαήμερου προθεσμίας, ο πρόεδρος προσκαλεί άπαντα τα μέλη, όπως προβώσιν ες ψήφισιν.

Η ψήφισις των μελών γίνεται διά μυστικής ψηφοφορίας, όπως δε γίνη τις δεκτός οφείλει να λάβη όχι ολιγώτερον των 2/3 των παρόντων μελών.

Άρθρον 6^{ον}

Τα δεκτά γινόμενα μέλη ειδοποιούνται εντός τριών ημερών από της παραδοχής, καταβάλλωσι το δικαίωμα εγγραφής ες το ταμείον, μεθ' ο λαμβάνουσι αντίτυπον του κανονισμού της Συντεχνίας, μετά συνημμένης πιστοποιήσεως εγγραφής και υποχρεούνται να συμμορφούνται προς τας διατάξεις του κανονισμού και τας αποφάσεις της Συντεχνίας.

Άρθρον 7^{ον}

Τα τακτικά μέλη διαγράφονται εάν ήθελον // καταδικασθή δι' ατιμωτικήν τινα πράξιν ή εάν ήθελον καθυστερεί τρίμηνον συνδρομήν, μη δυνάμενοι να εγγραφώσι και πάλιν.

Άρθρον 8^{ον}

Το δικαίωμα της ψήφου αναγνωρίζεται ες πάντα τακτικόν μέλος.

Άρθρον 9^{ον}

Οι ευεργέται, οι δωρηταί και τα επίτιμα μέλη έχουσι το δικαίωμα ψήφου συμβουλευτικής εφ' όλων των ζητημάτων εκείνων άτινα δεν απαιτούσιν την μυστικήν ψήφον.

Άρθρον 10^{ον}

Δικαίωμα επί της περιουσίας της Συντεχνίας έχουνσι μόνον τα τακτικά μέλη.

Συνελεύσεις

Άρθρον 11^{ov}

Αι συνελεύσεις της Συντεχνίας ορίζονται ες δύο τακτικές κατ' έτος, ων η μεν θερινή κατά την πρώτην Κυριακήν του Ιουνίου μηνός, η δε χειμερινή κατά την πρώτην Κυριακήν του μηνός Δεκεμβρίου, εκτάκτως δε συνέρχεται εν απολύτω ανάγκη αποφάσει του Διοικητικού Συμβουλίου, τη αιτήσει δέκα μελών, επιδιδομένη τω κ. Προέδρω οριζούση το συζητέον εφ' ου προσκαλείται η Συντεχνία ν' αποφανθή εντός πέντε ημερών από της ες τον Πρόεδρον επιδόσεως.

Εις τας τακτικές συνελεύσεις υποβάλλεται εξαμηνιαίος απολογισμός των εσόδων και εξόδων // της Συντεχνίας και έκθεσις των πεπραγμένων, εφ' ων αποφαίνεται η Συντεχνία δια τριμελούς επιτροπής υπό της Συνελεύσεως εκλεγομένης και εντός δέκα ημερών εγγράφως αποφαινομένης δι' εκθέσεως αυτής προς το Διοικητικόν Συμβούλιον, όπερ οφείλει να υποβάλη εντός μηνός ες την Συντεχνίαν, καλών επί τούτω τα μέλη ες Γενικήν Συνέλευσιν.

Άρθρον 12^{ov}

Των τακτικών συνελεύσεων προηγείται πρόσκλησις του Προέδρου, δημοσιευομένη δια τοιχοκολλήσεως προ οκτώ ημερών έξωθεν της θύρας του Καπνεργοστασίου, των δε εκτάκτων έγγραφος πρόσκλησις του Προέδρου προς έκαστον των μελών της Συντεχνίας, ορίζουσα το αντικείμενον της Συνελεύσεως.

Άρθρον 13^{ov}

Η Συνέλευσις θεωρείται εν απαρτία άμα τη παρελεύσει ημισείας ώρας από της προσκλήσεως, οιοσδήποτε και αν ήθελεν είσθαι ο αριθμός των παρευρισκομένων.

Άρθρον 14^{ov}

Η Συντεχνία διοικείται υπό τριμελούς Συμβουλίου συγκειμένου εκ Προέδρου, Ταμίου και Γραμματέως.

Άρθρον 15^{ov}

Το Διοικητικόν Συμβούλιον εκλέγεται υπό της Συντεχνίας εν τη θερινή αυτής Συνελεύσει, καθ' έκαστον άρτιον έτος. //

Άρθρον 16^{ov}

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου προτείνονται υπό τριών τουλάχιστον των τακτικών μελών, οριζόντων την θέσιν ενός εκάστου, η δ' εκλογή αυτών ενεργείται διά μυστικής ψηφοφορίας.

Άρθρον 17^{ov}

Η υπηρεσία των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου είναι επίτιμος, διαρκεί δε επί διετίαν.

Άρθρον 18^{ov}

Ο Πρόεδρος αντιπροσωπεύει την Συντεχνίαν καθ' όλας αυτής τας σχέσεις και ενώπιον πάσης αρχής, διευθύνει τας Συνεδριάσεις της Συντεχνίας και του Διοικητικού Συμβουλίου, καθ' ας, εν περιπτώσει ισοψηφίας, έχει την νικώσαν ψήφον, επιτηρεί ες την εκτέλεσιν των καθηκόντων των λοιπών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και την ακριβή τήρησιν του κανονισμού και των αποφάσεων της Συντεχνίας, προσυπογράφει τα εντάλματα πληρωμής και τα έγγραφα της Συντεχνίας.

Άρθρον 19^{ov}

Ο ταμίας εισπράττει δι' ατόμου της εμπιστοσύνης του τας προσόδους της Συντεχνίας, εκτελεί τας πληρωμάς τη βάσει ενταλμάτων προσυπογεγραμμένων υπό του Προέδρου, τηρεί δε ες την εκτέλεσιν των καθηκόντων του, αναγκαία λογιστικά βιβλία, συντάσσει τους εξαμηνιαίους απολογισμούς των εσόδων και εξόδων της Συντεχνίας, φροντίζει περί της ες πληρωμήν προσκλήσεως των επί διμηνίαν καθυστερούντων την εισφοράν // αυτών, εγγράφει τα ονόματα των διαγραφομένων ες επί τούτω βιβλίον και ες πίνακα ανηρτώμενον εν τη αιθούση της Συντεχνίας και είναι προσωπικώς υπεύθυνος δια τα πεπιστευμένα αυτό.

Άρθρο 20^{ov}

Ο Γραμματέης τηρεί το μητρώον των μελών της Συντεχνίας, τα πρακτικά των Συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου τε των Συνελεύσεων του σώματος και την αλληλογραφίαν της Συντεχνίας, προσυπογράφει μετά του Προέδρου παν της Συντεχνίας έγγραφον και φυλάττει την σφραγίδα και τ' αρχεία αυτής.

Άρθρον 21^{ov}

Εν περιπτώσει παραιτήσεως μέλους τινός του Διοικητικού Συμβουλίου προ της λήξεως της περιόδου, ο Πρόεδρος προσκαλεί το σώμα ες έκτακτον συνέλευσιν και διατάσσει την εκλογήν του αντικαταστάτου του παραιτηθέντος μέλους.

Άρθρον 22^{ov}

Το Διοικητικόν Συμβούλιον συνεδριάζει τακτικώς μεν άπαξ της εβδομάδος, εκτάκτως δε οσάκις παρουσιασθή ανάγκη. Η ημέρα και ώρα των τακτικών Συνεδριάσεων ορίζονται εκάστοτε από κοινού εν τη προηγούμενη, των δε εκτάκτων δι' εγκυκλίου προσκλήσεως του Προέδρου.

Διαχείρισις και Αλληλοβοήθεια

Άρθρον 23^{ον}

//

Τους πόρους της Συντεχνίας αποτελούσιν αι μηνιαίαι των μελών εισφοραί, το δικαίωμα του εισιτηρίου των τακτικών μελών και πάσα προς την Συντεχνίαν εισφορά.

Άρθρον 24^{ον}

Η των προσόδων χρήσις ορίζεται: α) ες ποσόν ουχί ανώτερον των 25% δια τα έξοδα συντηρήσεως και υπηρεσίας του καταστήματος και β) ες ποσόν ουχί κατώτερον των 75% υπέρ του κεφαλαίου αλληλοβοηθείας.

Άρθρον 25^{ον}

Τα υπέρ του κεφαλαίου αλληλοβοηθείας προσωρισμένα έσοδα άμα φθάνοντα ες το ποσόν δραχμών 500, τοκίζονται υπό του Διοικητικού Συμβουλίου, καθ' ον τρόπον κρίνει συμφωρότερον, προτιμouμένων όμως των εθνικών γραμματίων.

Άρθρον 26^{ον}

Οι τόκοι του κεφαλαίου αλληλοβοηθείας προσωρίζονται (sic) ες περίθαλψιν ασθενούντων ή δυστυχούντων Καπνεργατών ανηκόντων ες την Συντεχνίαν κατά τας επομένας διατάξεις.

Άρθρον 27^{ον}

Δικαίωμα περιθάλψεως δαπάναις της Συντεχνίας έχουσι μόνον τα τακτικά μέλη μετά συμπλήρωσιν εξαμηνίας από της εγγραφής αυτών, αν τούτο επιτρέπουσιν αι πρόσοδοι και αν ώσιν ενήμεροι ες την πληρωμήν της μηνιαίας συνδρομής των.

//

Άρθρον 28^{ον}

Εις τα δικαιούμενα περιθάλψεως τακτικά μέλη η Συντεχνία χορηγεί, εφ' όσον διαρκεί η ασθένεια, ή η προς εργασίαν ανικανότης, φάρμακα και χρηματικήν συνδρομήν, οριζομένην ως εξής: εις τους έχοντας συμπεπληρωμένην εξαμηνίαν από της εγγραφής αυτών, τα φάρμακα και δραχμάς

δύο (2) καθ' εκάστην ημέραν μέχρι συμπληρώσεως τριμηνίας, παρατεινομένης δε της ανάγκης ταύτης πλέον των τριών μηνών και μέχρι των εξ, τα φάρμακα και δραχμὴν μίαν (1) καθ' εκάστην ημέραν.

Εἰς τοὺς ἔχοντας συμπληρωμένην διετίαν ἀπὸ τῆς ἐγγραφῆς αὐτῶν δραχμὰς δύο (2) καθ' εκάστην ημέραν ὡς καὶ τὰ φάρμακα μέχρι τῆς λήξεως μηνῶν ἐξ, πέραν τῶν χρονικῶν τούτων ορίων, τὴν παροχὴν συνδρομῆς ορίζει ἡ Συντεχνία εἰς Γενικὴν Συνέλευσιν αὐτῆς ἐπὶ τούτῳ καλουμένην ὑπὸ τοῦ Προέδρου.

Ἀρθρον 29^{ον}

Οἱ τῆς περιθάλψεως τῆς Συντεχνίας δεόμενοι ἀπαλλάσσονται τῆς μηνιαίας πρὸς αὐτὴν καταβολῆς ἐφ' ὅσον διαρκεῖ ἡ ἀσθένεια ἢ ἡ ἀνικανότης αὐτῶν.

Ἀρθρον 30^{ον}

Ὁ ἐκ συφιλιδικῶν, αλκοολικῶν νοσημάτων ἢ αποτελεσμάτων μέθης ἀσθενῶν ἀποκλείεται // τοῦ εὐεργετήματος περιθάλψεως δαπάναις τοῦ καταστήματος.

Ἀρθρον 31^{ον}

Ὡς περιπτώσει ἀποβιώσεως τινὸς τῶν μελῶν, ἡ Συντεχνία πενθεῖ ἐπὶ 24 ὥρας καὶ φροντίζει ν' ἀντιπροσωπευθῇ καταλλήλως ἐς τὴν κηδείαν, ἀν δὲ ὁ ἀποβιώσας ἀνήκεν ἐς τὴν τάξιν τῶν μελῶν τῶν τακτικῶν καὶ ἡ οἰκογένεια στερεῖται τῶν μέσων τῆς κατάλληλου κηδεύσεως τοῦ νεκροῦ καὶ τῶν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀπαιτουμένων πρώτων ἐξόδων, ἡ Συντεχνία προσέρχεται ἀρωγὸς διὰ τῶν τόκων τῶν κεφαλαίων ἀλληλοβοηθείας, προσφέρονσα³⁴ χρηματικὴν συνδρομὴν οὐχὶ κατωτέραν τῶν 60 δραχμῶν.

Γενικαὶ Διατάξεις

Ἀρθρον 32^{ον}

Ἡ Συντεχνία ἔχει ἰδίαν σφραγίδα παριστάσαν σύμπλεγμα φύλλων καπνοῦ, πέριξ δὲ φέρουσα τὰς λέξεις "Συντεχνία Καπνεργατῶν Κερκύρας".

Ἀρθρον 33^{ον}

³⁴ Λανθασμένα στο χειρόγραφο: προσφέρων.

Η Συντεχνία εορτάζει κατ' έτος την επέτειον της ιδρύσεως αυτής δια τρόπον κανονιζομένου υπό του Διοικητικού Συμβουλίου, ημέρα δε της εορτής ορίζεται η εορτή των αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης.

Άρθρον 34^{ον}

Η Συντεχνία ουδέποτε αναμειγνύεται εις // τα πολιτικά, εντός δε του καταστήματος αυτής απαγορεύεται πάσα περί θρησκευτικών και πολιτικών συζητήσις. Εν εποχή εκλογών, το κατάστημα της Συντεχνίας μένει κλειστόν επί 8 ημέρας προ της εκλογής και επί ετέρας 8 μετά ταύτην.

Άρθρον 35^{ον}

Πρότασις περί διαλύσεως της Συντεχνίας δεν λαμβάνεται υπ' όψιν, αν μη είναι εγγράφως διατετυπωμένη, καταλλήλως δεδικαιολογημένη και υπό του ημίσεως και πλέον ενός των τακτικών μελών υπογεγραμμένη, δεν γίνεται δε δεκτή εάν δεκαπέντε ψηφίσωσιν κατ' αυτής.

Άρθρον 36^{ον}

Εν περιπτώσει διαλύσεως της Συντεχνίας, άπασα η περιουσία αυτής περιέρχεται εις το ταμείον του εθνικού Στόλου.

Άρθρον 37^{ον}

Παν μη προβλεπόμενον υπό του ανά χείρας κανονισμού κανονίζεται προσωρινώς υπό του Διοικητικού Συμβουλίου και υποβάλλεται εις την έγκρισιν της Συντεχνίας εν τη πρώτη συνεδριάσει αυτής.

Άρθρον 38^{ον}

Πάσα διάταξις αντιβαίνουσα ες τας του ανά χείρας κανονισμού καταργείται.

Β'

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΕΥΧΟΣ Β'.

Αριθμός φύλλου 24

Εν Αθήναις τη 15 ΜΑΪΟΥ

1901

Περί εγκρίσεως του Καταστατικού της Συντεχνίας των καπνοεργατών Κερκύρας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α΄

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Προτάσει του Ημετέρου επί των Εσωτερικών Υπουργού, εγκρίνομεν το από 4 Μαρτίου 1901 εξ άρθρων τριάκοντα οκτώ Καταστατικών της Συντεχνίας των Καπνοεργατών Κερκύρας, διατάσσομεν δ' εντός της πρώτης τριμηνίας εκάστου έτους να υποβάλληται τω επί των Εσωτερικών Υπουργείω η διά το προηγούμενον έτος λογοδοσία του Σωματείου, επιφυλασσόμενοι ν' ανακαλέσωμεν την έγκρισιν ημών, εάν μη τηρηθή άρθρον τι του εγκρινόμενου Καταστατικού, ή μη υποβληθή τις λογοδοσία εντός της τασσομένης προθεσμίας.

Ο αυτός Υπουργός δημοσιεύσει και εκτελέσει το διάταγμα τούτο.

Εν Αθήναις τη 14 Μαΐου 1901.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ο Υπουργός των Εσωτερικών

Γ.Ν. ΘΕΟΤΟΚΗΣ

2. Καταστατικό Συντεχνίας Κουρέων

Α΄

Απόσπασμα

Εκ της υπ' αριθ. 813 και από 18 Δεκεμβρίου 1914 αποφάσεως του Δικαστηρίου των εν Κερκύρα Πρωτοδικών

.....
Διά ταύτα

Ιδόν και το άρθρον 27 του περί Σωματείων 281 Νόμου

Δέχεται την υπό κρίσιν αίτησιν,

Αναγνωρίζει την Συντεχνίαν των Κουρέων Κερκύρας ως Σωματείον και

Διατάσσει την εν τω ακροατηρίω αυτού τοιχοκόλλησιν επί δεκαήμερον του καταστατικού του Σωματείου «Συντεχνία Κουρέων Κερκύρας» και την εις το παρά τω Δικαστηρίω τούτω τηρούμενον ειδικόν Βιβλίον ανεγνωρισμένων Σωματείων καταχώρησιν αυτού.

Εκρίθη, απεφασίσθη και εδημοσιεύθη εν Κερκύρα και επ' ακροατηρίου τη 18 Δεκεμβρίου
1914.

Ο Πρόεδρος
Ζ. Κ. ΑΙΒΑΝΟΣ

Ο Γραμματέας
Γ. ΑΣΤΕΡΙΑΛΗΣ

Β'
ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΝ
ΤΗΣ ΣΥΝΤΕΧΝΙΑΣ ΚΟΥΡΕΩΝ
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.
ΣΥΣΤΑΣΙΣ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΣΥΝΤΕΧΝΙΑΣ

Άρθρον 1^{ον}

Συνιστάται εν Κερκύρα Συντεχνία υπό την επωνυμίαν «Συντεχνία Κουρέων».

Άρθρον 2^{ον}

Σκοπός της Συντεχνίας είναι η αλληλοβοήθεια, η ανακούφισις και η περίθαλψις των
τακτικών αυτής μελών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.
ΠΕΡΙ ΜΕΛΩΝ

Άρθρον 3^{ον}

Η Συντεχνία θα αποτελέται από μέλη τακτικά, από δωρητάς και από μέλη επίτιμα.

Άρθρον 4^{ον}

Της Συντεχνίας μέλη θα ώσιν μόνον οι μετερχόμενοι το επάγγελμα του Κουρέως.

Άρθρον 5^{ον}

Δωρηταί θα ώσιν οι συνεισφέροντες αμέσως ποσόν ουχί κατώτερον των 25 δραχμών, ή
οι αναδεχόμενοι να καταβάλλωσι δύο δραχμάς κατά μήνα.

Άρθρον 6^{ον}

Επίτιμα μέλη θα γίνωνται όσοι, ένεκα της κοινωνικής αυτών θέσεως, δύνανται να
συντελέσωσιν εις την πρόοδον της Συντεχνίας ή εφάνησαν χρήσιμοι αυτή.

Άρθρον 7^{ον}

Διά να γίνη τις μέλος της Συντεχνίας, προτείνεται εγγράφως εν τακτική συνεδριάσει του Συμβουλίου. Η πρότασις αύτη εκτί- // θεται εν τη αιτιούση του καταστήματος της Συντεχνίας, μέχρι τακτικής συνελεύσεως του Σώματος, οπότε ο υποψήφιος ψηφίζεται διά μυστικής ψηφοφορίας.

Άρθρον 8^{ον}

Τα ψηφισθέντα μέλη ειδοποιούνται εγγράφως εντός τριών από της εκλογής ημερών, οφείλουσι δε να δηλώσωσι την αποδοχήν αυτών εντός δεκαπέντε ημερών από της εις αυτά κοινοποιήσεως του αποτελέσματος της εκλογής.

Άρθρον 9^{ον}

Τα τακτικά μέλη θα καταβάλλωσι εβδομαδιαίως λεπτά 30. Συμπληρώνοντα δε τριετίαν από της ημέρας της εγγραφής των εις το Μητρώον της Συντεχνίας δικαιούνται περιθάλψεως.

Άρθρον 10^{ον}

Οι καλούμενοι υπό της Πατρίδος ως στρατιώται απαλλάσσονται πάσης προς την Συντεχνίαν χρηματικής υποχρεώσεως, άνευ ζημίας των δικαιωμάτων αυτών.

Άρθρον 11^{ον}

Δικαίωμα ψήφου κατά τας συνεδριάσεις της Συντεχνίας δεν έχουσι ειμή μόνον τα τακτικά αυτής μέλη.

Άρθρον 12^{ον}

Όσοι ευρεθώσι καθυστερούντες την καταβολήν των επί 8 συνεχείς εβδομάδας διαγράφονται. Προ της διαγραφής των όμως θα κοινοποιούνται εγγράφως παρά του Διοικητικού Συμβουλίου, χορηγούν δεκαπενθήμερον χρονικήν περίοδον προς συμμόρφωσιν. Η παρέλευσις του χρονικού τούτου διαστήματος ανωφελώς θα έχη αποτέλεσμα την δι' αυτούς απώλειαν παντός ευεργετικού δικαιώματος. Επίσης, ουδέν δικαίωμα περιθάλψεως έχουν τα αποδημούντα μέλη και μη αποστέλλοντα τας εισφοράς των ιδία δαπάνη. Τα υπό των διαγραφομένων μελών καταβληθέντα, περιέρχονται εις όφελος της Συντεχνίας. //

Άρθρον 13^{ον}

Παν μέλος διαταράζαν την ησυχίαν και ευταξίαν οποιασδήποτε συνεδριάσεως αποβάλλεται ταύτης.

Άρθρον 14^{ον}

Ο αποβληθείς δε κατά τας διατάξεις του άρθρου 13 επί διαταράξει της ησυχίας και ευταξίας οποιασδήποτε συνεδριάσεως του Σωματείου, ή των πράξεών του, καταδικάζεται υπό του Νόμου παρά του Διοικητικού Συμβουλίου εις στέρησιν επί εν έως πέντε έτη του δικαιώματος τού εκλέγειν και εκλέγεσθαι εν τω Σωματείω ούτινος την ειρήνην διετάραξε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΠΕΡΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Άρθρον 15^{ον}

Η Διοίκησης της Συντεχνίας ανατίθεται εις ενδεκαμελή Επιτροπήν, συνισταμένην εκ Προέδρου, Αντιπροέδρου, Ταμίου, Ελεγκτού, Γραμματέως και εξ Συμβούλων. Εκλέγεται δε αύτη υπό της Συντεχνίας, εν γενική συνελεύσει, επί εν έτος, κατά την πρώτην Δευτέραν εκάστου Ιανουαρίου μηνός.

Άρθρον 16^{ον}

Εκ των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου θα εκλέγωνται, διά μεν το αξίωμα του Προέδρου, Αντιπροέδρου, Ταμίου, Ελεγκτού, και Γραμματέως μόνον Κουρείς υπερβάντες το τριακοστόν έτος της ηλικίας των, διά δε τα λοιπά μέλη το 25^{ον} έτος.

Άρθρον 17^{ον}

Εν περιπτώσει αποδημίας, παραιτήσεως ή θανάτου τινός των μελών του Συμβουλίου, δικαιούται το Διοικητικόν Συμβούλιον να καλέση τον πρώτον επιλαχόντα, μέχρις ότου το σώμα προβή εν γενική συνελεύσει εις εκλογήν νέου τοιούτου.

Άρθρον 18^{ον}

Πάσα τυχόν ζημία επερχομένη εις τα υλικά συμφέροντα της // Συντεχνίας εξ' αμελείας προερχομένη, επιβαρύνει την ολομέλειαν του Διοικητικού Συμβουλίου.

Άρθρον 19^{ον}

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου εκλέγονται υπό του Σώματος, ψηφίζοντος δια κάλπης και σφαιριδίων. Υποψήφιοι ανακηρύσσονται υπό της Συντεχνίας οι λαμβάνοντες δέκα (10) τουλάχιστον ψηφοδέλτια, επί των οποίων οι παρόντες εις την Συνέλευσιν θέλουσι γράφει τα προτεινόμενα ονόματα μετά του οριζομένου εις έκαστον τούτου αξιώματος.

Άρθρον 20^{ον}

Ο Πρόεδρος αντιπροσωπεύει την Συντεχνίαν καθ' όλας αυτής τας σχέσεις και ενώπιον πάσης αρχής, διευθύνει τας συνελεύσεις της Συντεχνίας και συνεδριάσεις του Συμβουλίου, προΐσταται των λοιπών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και προσέχει να τηρούνται ακριβώς αι διατάξεις του Κανονισμού και αποφάσεις της Συντεχνίας. Εν περιπτώσει ισοψηφίας έχει την νικώσαν ψήφον, δηλαδή η ψήφος του θεωρείται διπλή.

Άρθρον 21^{ον}

Ο Αντιπρόεδρος αναπληροί τον Πρόεδρον απόντα ή κωλύόμενον.

Άρθρον 22^{ον}

Τας εισπράξεις ενεργεί ο Ταμίας δια των μελών του Συμβουλίου των οποίων έκαστον εκ περιτροπής εκτελεί την υπηρεσίαν εισπράκτορος επί πέντε εβδομάδας. Εξαιρείται της τοιαύτης υπηρεσίας το Προεδρείον. Ο Ταμίας πληρώνει επί τη βάσει ενταλμάτων προσυπογεγραμμένων υπό τε του Προέδρου και του Ελεγκτού, τηρεί δε τα αναγκαία λογιστικά βιβλία, συντάσσει μετά του Ελεγκτού ανά τριμηνίαν τους ισολογισμούς των εσόδων και εξόδων της Συντεχνίας, φροντίζει να τηρή ενήμερον το Διοικητικόν Συμβούλιον περί των καθυστερήσεων των τακτικών μελών. //

Άρθρον 23^{ον}

Ο Ελεγκτής εξελέγχει πάντα λογαριασμόν πληρωμής, εξελέγχει το βάσιμον ή μη των απαιτήσεων και κατά πόσον αύται συνάδουσι προς τας υποχρεώσεις της Συντεχνίας, επικυροί διά της ιδίας υπογραφής αυτού και είνε (sic) προσωπικώς υπεύθυνος διά πάσαν ζημίαν προερχομένην εξ αμελείας περί την εκτέλεσιν των καθηκόντων αυτού.

Άρθρον 24^{ον}

Ο Γραμματέυς φυλάττει το μητρώον των μελών της Συντεχνίας, κρατεί τα πρακτικά των συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου, τα των συνελεύσεων του Σώματος και την αλληλογραφίαν της Συντεχνίας, προσυπογράφει, μετά του Προέδρου, παν έγγραφον και έχει τα αρχεία και την σφραγίδα.

Άρθρον 25^{ον}

Οι εξ Σύμβουλοι συνεργάζονται μετά του Προέδρου, Αντιπροέδρου, Ταμίου, Ελεγκτού και Γραμματέως και αναπληροῦσι προσωρινώς κατά τας συνεδριάσεις, μόνον κατ' εντολήν του Προέδρου, τους εξ αυτών απόντας ή κωλυομένους.

Άρθρον 26^{ον}

Το Διοικητικόν Συμβούλιον θα συνεδριάζη, τακτικώς μεν άπαξ της εβδομάδος, εκτάκτως δε οσάκις παρουσιασθή ανάγκη. Η ημέρα και η ώρα των τακτικών συνεδριάσεων ορισθήσεται εκάστοτε δι' εγκυκλίου προσκλήσεως του Προέδρου.

Άρθρον 27^{ον}

Το Διοικητικόν Συμβούλιον, εντός μηνός από της εκλογής αυτού, υποβάλλει εις την Συντεχνίαν τακτικόν προϋπολογισμόν των τε εσόδων και εξόδων επί τη βάσει των τακτικών πόρων. Μετά του προϋπολογισμού υποβάλλει και ακριβή απολογισμόν του Ταμείου του παρελθόντος έτους, το δε τυχόν περισσεύον χρήμα εισέρχεται εις το Ταμείον Περιθάλψεως. //

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΙΣ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΟΒΟΗΘΕΙΑ

Άρθρον 28^{ον}

Συνιστάται Ταμείον Περιθάλψεως, πόροι αυτού αποτελούν όλα τα εισπραχθησόμενα ποσά, προσέτι δε και πάσα άλλη δωρεά γενομένη προς την Συντεχνίαν.

Άρθρον 29^{ον}

Τα υπέρ του Αλληλοβοηθητικού Ταμείου ωρισμένα έσοδα, μόλις ανέρχονται εις το ποσόν των εκατόν (100) δραχμών, κατατίθενται υπό του Διοικητικού Συμβουλίου εις την Εθνικήν Τράπεζαν της Ελλάδος, ή μετατρέπονται εις λαχειοφόρους ή μη μετοχάς κατατιθεμένας, κατόπιν αδείας του οικείου υπουργού, εις μίαν των ενταύθα ευρισκομένων άλλων δύο Τραπεζών, Ιονικής και Εμπορικής, ή εις χρήμα εις τα ταμειυτήρια αυτών υποχρεωτικώς και άνευ της ελαχίστης αναβολής, δυναμένης να επιφέρη και την παραμικροτέραν ζημίαν, υπολόγου όντος διά ταύτην του Διοικητικού Συμβουλίου.

Άρθρον 30^{ον}

Οι τόκοι του Ταμείου Αλληλοβοηθείας θα χρησιμεύσωσι προς περίθαλψιν ασθενούντων τακτικών μελών της Συντεχνίας, εν ανάγκη δε δύναται το Διοικητικόν Συμβούλιον να χρησιμοποιήση και εκ του αποθεματικού κεφαλαίου του Ταμείου Περιθάλψεως προς βοήθειαν ασθενούντων τακτικών μελών κατά τας διατάξεις του άρθρου 30^{ον} τριακοστού.

Άρθρον 31^{ον}

Παν τακτικόν μέλος της Συντεχνίας, εκ των δικαιουμένων περιθάλψεως, κλινήρες και πάσχον δικαιούται ημερησίας διδράχμου βοηθείας μέχρις ενός 1 μηνός, προσάγον ανά πενθήμερον πιστοποιητικόν ιατρού· πέραν της προθεσμίας ταύτης αποφασίζει το Διοικητικόν Συμβούλιον την εξακολούθησιν της βοηθείας και // του ποσού αυτής αναλόγως των πόρων της Συντεχνίας. Δεν δικαιούνται τοιαύτης χρηματικής περιθάλψεως οι πάσχοντες εξ αφροδισιακών νοσημάτων ή εκ των αποτελεσμάτων μέθης ή άλλης ανηθίκου αιτίας.

Άρθρον 32^{ον}

Η οικογένεια παντός αποβιούντος μέλους εκ των δικαιουμένων περιθάλψεως λαμβάνει εφ' άπαξ χορήγημα εκ του Ταμείου δραχμάς (100).

Άρθρον 33^{ον}

Οι απολαμβάνοντες χρηματικής χορηγίας, απαλλάσσονται πάσης προς την Συντεχνίαν συνδρομής, εφ' όσον διαρκεί η προς αυτούς παρεχομένη αύτη βοήθεια.

Άρθρον 34^{ον}

Εν περιπτώσει θανάτου τινός των τακτικών μελών, η Συντεχνία πενθεί επί 24 ώρας και φροντίζει ν' αντιπροσωπευθή καταλλήλως εις την κηδείαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΙΣ

Άρθρον 35^{ον}

Αι συνελεύσεις της Συντεχνίας ορίζονται ως εξής: τέσσαρες τακτικάί κατ' έτος. Η πρώτη κατά την πρώτην Δευτέραν εκάστου μηνός Απριλίου, η δευτέρα την πρώτην Δευτέραν εκάστου μηνός Ιουλίου, η τρίτη την πρώτην Δευτέραν εκάστου Οκτωβρίου και η τετάρτη την πρώτην Δευτέραν εκάστου Ιανουαρίου. Εκτάκτως συνέρχεται η Συντεχνία δι' απολύτους ανάγκας, αποφάσει του Διοικητικού Συμβουλίου ή δι' εγγράφου αιτήσεως 15 τακτικών μελών. Εις τας τακτικάς συνελεύσεις υποβάλλονται οι απολογισμοί των εσόδων και εξόδων της Συντεχνίας δι' εκάστην τριμηνίαν και η έκθεσις των πεπραγμένων επί των οποίων αποφαινεται η Συντεχνία. Κατά την συνέλευσιν του μηνός Ιανουα- // ρίου αφού υποβληθή ο απολογισμός της τελευταίας τριμηνίας, η Συντεχνία εκλέγει εξελεγκτικήν επιτροπήν, απαρτιζομένην από τρία τακτικά μέλη. Η Επιτροπή αύτη εξελέγχει ολόκληρον την ενιαύσιον διαχείρισιν και υποβάλλει σχετικήν έκθεσιν προς το Διοικητικόν

Συμβούλιον, το οποίον υποχρεούται εις την αμέσως επομένην συνέλευσιν να διανείμῃ τοιαύτην έντυπον μετά του ισολογισμού του Ταμείου.

Άρθρον 36^{ον}

Όλων των συνελεύσεων, τόσον των τακτικών όσον και εκτάκτων, προηγείται έντυπος πρόσκλησις του Προέδρου, ορίζουσα το αντικείμενον, την ημέραν και την ώραν της συνελεύσεως. Η πρόσκλησις αύτη εκδίδεται εις έκαστον των μελών, τρεις τουλάχιστον ημέρας προ της συνελεύσεως, εκτός εκτάκτων περιστάσεων, ότε ο Πρόεδρος δικαιολογεί την επείγουσαν σύγκλησιν.

Άρθρον 37^{ον}

Η συνέλευσις θεωρείται εν απαρτία όταν ευρεθώσι παρόντες το εν τέταρτον των εν ενεργεία μελών, εν περιπτώσει όμως μη γενομένης τοιαύτης εις πρώτην συνέλευσιν, γίνεται νέα τοιαύτη, εντός οκτώ ημερών, όποταν, παρερχομένης μιας ώρας από της ορισθείσης, οίος δήποτε αριθμός των παρευρισκομένων μελών αποτελεί απαρτίαν.

Άρθρον 38^{ον}

Η Συντεχνία ορίζει ημέραν η οποία θεωρηθήσεται ως επέτειος της ιδρύσεως αυτής, τοιαύτη δε ημέρα έσται η καθιερωμένη εις την εορτήν του Αγίου Πνεύματος. Κατά ταύτην θα μεταβαίνωσιν εν σώματι πάντα τα μέλη εις τοποθεσίαν εκλεγομένην εν συνελεύσει. Αυτόθι θα ιερουργούνται και μετά την θείαν λειτουργίαν, θα παρακάθηνται εις κοινόν συμπόσιον γενόμενον δι' ατομικού εράνου. Η εξοχική διασκέδασις θα παρατείνεται μέχρις εσπέρας, όλα δε τα Κουρεία θέλουσι μείνῃ κλειστά. //

Άρθρον 39^{ον}

Η Συντεχνία έχει ιδίαν Σημαίαν, παριστώσαν επί κυανού βάθους, πλαισιουμένου υπό αργυράς ταινίας, ψαλλίδα, και ξυράφιον, εν μέσω δε αυτών χείρας κρατουμένας αμοιβαίως και υπ' αυτάς τας εξής λέξεις «Συντεχνία Κουρέων Κερκύρας». Εν περιπτώσει θανάτου τινός των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, κατά την κηδείαν αυτού, θα παρακολουθή εν Σώματι η Συντεχνία, ηγουμένης της Σημαίας. Πας Κουρέυς είναι υποχρεωμένος να προσφέρῃ αφιλοκερδώς την αδελφικὴν αὐτοῦ αρωγὴν εις οιονδήποτε συνάδελφον εν περιπτώσει ασθενείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.
ΓΕΝΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρον 40^{ον}

Εν περιπτώσει καθ' ην ήθελε διαλυθή η Συντεχνία, το εις την Εθνικήν Τράπεζαν της Ελλάδος ή εις οποίαν δήποτε εκ των δύο άλλων ευρισκομένων ενταύθα Τραπεζών κατατεθειμένον χρήμα θα διανέμηται μεταξύ των εξής τριών φιλανθρωπικών Καταστημάτων, ήτοι του Νοσοκομείου, Πτωχοκομείου και Ορφανοτροφείου Κερκύρας. Πρότασις περί διαλύσεως δεν λαμβάνεται υπ' όψιν παρά μόνον όταν υποβληθή έγγραφος δικαιολογητική έκθεσις, φέρουσα τας υπογραφάς του ημίσεως πλέον ενός των εν ενεργεία μελών των Συντεχνίας. Τότε δε μόνον δύναται να γίνη δεκτή όταν ψηφίσωσι υπέρ αυτής τα τρία τέταρτα πλέον ενός των ως άνω τακτικών εν ενεργεία μελών.

Άρθρον 41^{ον}

Ο ανά χείρας κανονισμός θέλει ισχύει από της νομίμου εγκρίσεως αυτού επί ολόκληρα τριάκοντα έτη, πάσα δε νέα τροποποίησις υπό της πείρας υπαγορευομένη και μη μεταβάλλουσα τας βάσεις αυτού συζητείται κατά πάσαν επερχομένην τριετίαν εν ταις τακτικαίς συνελεύσεσι της Συντεχνίας, προτάσει του Διοικητικού // Συμβουλίου ή 15 τακτικών μελών και γίνεται δεκτή διά πλειονοψηφίας τών εν τη συνελεύσει παρευρισκομένων.

Το άρθρον 40 θα μένη διαρκώς όπως έχη, άνευ ουδεμιάς τροποποιήσεως και μετά παρέλευσιν της άνω ταχθείσης τριακονταετίας, καθ' ην ήθελε ψηφισθή έτερον Καταστατικόν.

Εν Κερκύρα τη 16 Δεκεμβρίου 1914.

Ο Πρόεδρος	Ο Αντιπρόεδρος
Σ. Μαρτίνης	Παναγ. Ουτσελάτσης
Ο Ταμίας	Ο Ελεγκτής
π.τ. Κ. Τζεβελίκας	Σ. Κερκύρας

Οι Σύμβουλοι
Σπυρίδων Εξαρχόπουλος
Ιωάννης Λεωντάρης
Αναστάσιος Βλάχος
Βασίλειος Δαμορός

Ιωάννης Τσαγγαράς
Κωνσταντίνος Αμάραντος

Ο Γραμματεύς
Κ. Τζεβελίκας

Βιβλιογραφία-Δικτυογραφία

Αγγελή, Μ. (2007). *Ο Κόσμος της Εργασίας: Γυναίκες και Άνδρες στην Παραγωγή και Επεξεργασία του Καπνού (Αγρίνιο 19^{ος} – 20^{ος} αι.)* (αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή), Ιωάννινα: Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.

Αλεξίου, Θ. (1994). «Οι κοινωνικές αιτίες της καπνεργατικής διαμαρτυρίας στο μεσοπόλεμο», *Τα Ιστορικά*, 21, 339-364.

Βουσουλίνου-Ανυφαντή, Ε. (2014). *Η Βιομηχανία Γραφικών Τεχνών Ασπιώτη ΕΛΚΑ (τέλη 19^{ου} αιώνα)* (αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή), Κέρκυρα: Ιόνιο Πανεπιστήμιο.

Γιακουμάκη, Π. & Χαριτάτος, Μ. (1998). *Η Ιστορία του Ελληνικού Τσιγάρου*, Αθήνα: Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο.

Dagkas, A. (2003). *Recherches sur l'histoire sociale de la Grece du Nord : le mouvement des ouvriers du tabac, 1918-1928*, Παρίσι : Association Pierre Belon.

Καραμπάτσος, Χ. (2016). *Από το Αυτοκίνητο «Μηχανή της Περιπέτειας» στο «Περίφημον Μηχάνημα» της Σιγαροποιίας. Κρίσιμα Επεισόδια από την Ιστορία της Τεχνολογίας στην Ελλάδα, 1900-1920* (διδασκαρική διατριβή).

https://www.academia.edu/40761104/Από_το_Αυτοκίνητο_Μηχανή_της_Περιπέτειας_στο_Περίφημον_Μηχάνημα_της_Σιγαροποιίας_Κρίσιμα_Επεισόδια_από_την_Ιστορία_της_Τεχνολογίας_στην_Ελλάδα

Καραμπάτσος, Χ. & Αλέξης, Ν. (2020). «Οι απαρχές της εκμηχάνισης στην ελληνική σιγαροποιία: εργατικός έλεγχος, εργοδοτικές πρωτοβουλίες και κρατική παρέμβαση στους χώρους εργασίας κατά τις πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα», *Πρακτικά 1^{ου} Επιστημονικού Συνεδρίου: Ο καπνός στην ιστορία: οικονομικές, κοινωνικές και πολιτισμικές προσεγγίσεις* (Καβάλα, 7-9 Δεκεμβρίου 2018), επιστημονική επιμέλεια: Παληκίδης, Α., Καβάλα: Ινστιτούτο Κοινωνικών Κινημάτων & Ιστορίας Καπνού, σσ. 271-286. <https://moral-economy.ims.forth.gr/wp-content/uploads/Καραμπάτσος-Αλέξης-απαρχές-εκμηχάνισης-ελλην-σιγαροποιίας.pdf>

Καρλάφτη-Μουρατίδη, Φ. (2009). «Δομή και λειτουργία της συντεχνιών στη βενετοκρατούμενη Κέρκυρα του 17^{ου} αιώνα», *Πρακτικά Η' Διεθνούς Πανιονίου Συνεδρίου*

(Κύθηρα, 21-25 Μαΐου 2006), τ. II Α / Κοινωνία, Κύθηρα: Εταιρεία Κυθηραϊκών Μελετών, σσ. 194-213.

Karlafti-Mouratidi, F. (2017). *Les formes de travail à Corfou pendant la domination vénitienne (Οι μορφές εργασίας στην Κέρκυρα επί βενετοκρατίας)*, Βάνιας: Θεσσαλονίκη (διδακτορική διατριβή).

Κατσούδας, Κ. & Κορόζης, Κ. (2019). *Η ΓΣΕΒΕΕ ΣΤΟΝ 20ό αιώνα*, Αθήνα: ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ. <https://imegsevee.gr/wp-content/uploads/2019/05/GSEVEE-20th-Century.pdf>

Κορδάτος, Γ. (1972). *Ιστορία του ελληνικού εργατικού κινήματος, με βάση άγνωστες πηγές και ανέκδοτα αρχεία*, Αθήνα: Μπουκουμάνης.

Κυπριώτης, Θ. & Μωραΐτης, Χ. (2017). *Η Βιομηχανική Ιστορία της Κέρκυρας. Η ιστορία του καπνού, του τσιγάρου και το καπνεργοστάσιο της Κέρκυρας*, τ. Β'.

Λιάκος, Α. (1985). *Η Σοσιαλιστική Εργατική Ομοσπονδία Θεσσαλονίκης (Φεντερασιόν) και η Σοσιαλιστική Νεολαία. Τα καταστατικά τους*, Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής.

Μοσκόφ, Κ. (1988). *Εισαγωγικά στην ιστορία του κινήματος της εργατικής τάξης. Η διαμόρφωση της εθνικής και κοινωνικής συνείδησης στην Ελλάδα*, Αθήνα: Καστανιώτης.

Μπακάλη, Γ. (2014). *Χειραγώγηση και ριζοσπαστικοποίηση. Το καπνεργατικό ζήτημα στην Ανατολική Μακεδονία (1919-1936)* (διδακτορική διατριβή), Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Μπέτας, Θ. (2015). *“Καπνοβομηχανία Ματσάγγος εν Βόλω, 1918-1972”. Εργασία και επιβίωση στο Βόλο* (διδακτορική διατριβή), Βόλος: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

Πανοπούλου, Α. (2012). *Συντεχνίες και θρησκευτικές αδελφότητες στη βενετοκρατούμενη Κρήτη*, Αθήνα-Βενετία: Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών της Βενετίας, Θωμάς Φλαγγίνης 7.

Ρηγίνος, Μ. (1987). *Παραγωγικές δομές και εργατικά ημερομίσθια στην Ελλάδα, 1909-1936. Βιομηχανία-Βιοτεχνία*, Αθήνα: Ίδρυμα Έρευνας και Παιδείας της Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος.

Τζιβάρα, Π. (2020). «Εκμισθωτές και καταναλωτές καπνού στο βενετικό Κράτος της Θάλασσας (17^{ος}-18^{ος} αι.): το δίκτυο της οικονομίας της απόλαυσης», *Πρακτικά 1^{ου} Επιστημονικού*

Συνεδρίου: *“Ο καπνός στην ιστορία: οικονομικές, κοινωνικές και πολιτισμικές προσεγγίσεις”* (Καβάλα, 7-9 Δεκεμβρίου 2018), επιστημονική επιμέλεια: Παληκίδης, Α., Καβάλα: Ινστιτούτο Κοινωνικών Κινήματων και Ιστορίας Καπνού, σσ. 66-76.

Φουντανόπουλος, Κ. (1993). «Η γλώσσα του συνδικαλισμού. Τα καταστατικά των εργατικών σωματείων της Θεσσαλονίκης (1914-1936): ιστορική και γλωσσολογική προσέγγιση», *Τα Ιστορικά*, 18-19, 205-226.

Φουντανόπουλος, Κ. (2002). «Μισθωτή Εργασία», στο: Χατζιωσήφ, Χ. (επιμέλεια), *Ιστορία της Ελλάδας στον Εικοστό Αιώνα*, 8 τ., τ. Α1, Αθήνα: Βιβλιόραμα.

Φουντανόπουλος Κ. (2002). «Εργασία και Εργατικό Κίνημα στην Ελλάδα», στο Χατζιωσήφ, Χ. (επιμέλεια), *Ιστορία της Ελλάδας στον Εικοστό Αιώνα*, 8 τ., τ. Β1, Αθήνα: Βιβλιόραμα.

Φραγκούδη, Β. (2017). *Βιομηχανικά Δελτία Απογραφής*, επιμέλεια: Βακαλοπούλου, Μ., Δανιήλ, Μ., Λαμπρόπουλος, Χ., Φασουράκης, Η. (www.vidarchives.gr/reports/2024_01_2853).

Χαριτάκης, Ι. (1927). *Η ελληνική βιομηχανία (Βιομηχανία-Μεταλλεία-Εργασία)*, Εν Αθήναις: Εστία.

Χαριτάτος, Μ. (1988). *Ιστορία του Ελληνικού Τσιγάρου*, Αθήνα: Ε.Λ.Ι.Α.

Χατζιωσήφ, Χ. (1993). *Η Γηραιά Σελήνη: Η Βιομηχανία στην Ελλάδα, 1830-1940*, Αθήνα: Θεμέλιο.

Χατζιωσήφ, Χ. (επιμέλεια) (2002). *Ιστορία της Ελλάδας στον Εικοστό Αιώνα*, 8 τ., Αθήνα: Βιβλιόραμα.

<https://greekarchivesinventory.gak.gr/index.php/u-u-2547>

<https://tetradia-marxismou.gr/απαρχές-ελλ-εργατικού-κινήματος/>

<https://hellenicnavy.gr/anexartites-ypiresies-pn/tameio-ethnikoy-stoloy-tes/istoriko/>

<https://library.hdoisto.gr/gr/339/>

<https://hellenicnavy.gr/anexartites-ypiresies-pn/tameio-ethnikoy-stoloy-tes/istoriko/>